

ЮНАК

M. Weber

86TH CONGRESS
1st Session

S. J. RES. 54

FEBRUARY 19, 1959

IN THE SENATE OF THE UNITED STATES

Mr. JAVIER introduced the following joint resolution, which was read twice and referred to the Committee on Rules and Administration:

JOINT RESOLUTION

authorizing the erection of a statue of Taras Shevchenko on public grounds in the District of Columbia.

Resolved by the Senate and House of Representatives of the United States of America in Congress assembled, That (a) any association or committee organized at or after the date of the passage of this resolution and within two years from the date of the passage of this resolution is hereby authorized to erect a statue of Taras Shevchenko on public grounds in the District of Columbia.

УЧАСНО
ПІК

II

Зміст

Сторінка

- 1 З гаври Старого Вовка
- 2 Сучасні визначні українці
Яр Славутич. На Хортиці
- 3 Яр Славутич. Вечір
- 4 Фотоконстест
- 5 Тарас Шевченко: Гамалія (Уривок)
- 6 пл. юн. АМО: Як постанала поема "Гамалія"
- 7 Осип Залеський: Поезії Тараса Шевченка
як народні пісні

- 8 Ларка. Писанки
- 11 Гутірка Старого Вовка
- 12 З життя звірів
- 13 Богдан Чехут — "Марко". Пластовий біг
- 14 Друг Іриней. Куток почувань і пера
- 15 З практичного пластування
- 16 З оповідань Вуйки Микити
з науки і техніки
- 17 Спорт
- Завжди доброї гадки
- 18 Поряди подружки Дали
Збагачуємо знання рідної мови
- 19 Оріся Буцків. Ігри
- 20 Перегони загадок
- 21 Чи знаєш, що...
Від адміністрації
- 22 Філателіст. Шевченківські франкотиди
- 23 Хроніка
- 24 Любіть Україну

ІЛЮСТРАЦІЇ НА ОБКЛАДИНЦІ: Горішній ряд, зліва направо — церква в Суботові, автопортрет Т. Шевченка (1845), долішній ряд — власноручний підпис Т. Шевченка, погруддя Т. Шевченка — роботи О. Архипенка

ЮНАК

Ч. — 3 (9) — РІК II.

БЕРЕЗЕНЬ — 1964 — MARCH

"ЮНАК" — журнал пластового юнацтва. Видає Головня Пластова Булава Уповно-важений ГПБ для справ "Юнака" — пл. сен. Ю. Писецький ЛЧ. Редагує Колегія. Головний редактор — пл. сен. П. Омишківський, СМ. Ілюстрації — ст. пл. Я. Козак, Ч.ць, С. Пала, П. Палій, Б. Певний, пл. сен. В. Пилишенко, Ч.ць. Технічне оформлення — ст. пл. М. Бабюк, СМ. Напілка — ст. пл. В. Лялька, Бл., ст. пл. С. Матковський, ст. пл. Б. Степура. Адміністрація пл. сен. О. Тарнавський, ЛЧ — головний адміністратор, пл. сен. С. Гела, Ч.ць — заступник, пл. сен. А. Білоус — картотека і кореспонденція, Курінь УСП-ок "Лісові Майки" — експедиція. Моєна редакція — Левко Ромен.

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА за 10 чисел: США і Канада — 4.00 дол., Австралія — 1.10.0, Австрія — 90.00 шіл., Аргентина — 250.00 пез., Бразилія — 200.0 кр., Велика Британія — 1.0.0, Німеччина — 10.00 н.м., Франція — 15.00 ф. фр. Ціна одного числа в США і Канаді — 50 центів.

Усі статті, дописи, розгадки і т. п. прохаємо слати на адресу редакції

Адреса редакції:

Mr. L. S. ONYSHKEVYCH
180 Franklin Cor. Rd.
Nassau Garden Apts. L 19
Trenton, N.J., 08608, U.S.A.

У справах передплат, кольпортажу, оголошень і т. п. слід звертатися до адміністрації

Адреса адміністрації:
"YUNAK", c/o "PLAST"
2199 Bloor Street West
Toronto 9, Ontario, Canada

YUNAK, a Ukrainian Monthly Magazine, published by PLAST — Ukrainian Youth Association, 2199 Bloor St. West, Toronto 9, Ont., Canada.

Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

АНКЕТА «ЮНАКА»

- 1) Чи подобається Тобі Твій журнал? Дуже ☐ Частинно ☐ Зовсім ні ☐
 2) Скільки з кожного числа Ти читаєш? Ціле число ☐ Майже ціле число ☐
 Половину ☐ Четвертину ☐ Лише дещо ☐
 3) Чи подобається Тобі назва журналу — «ЮНАК»? Так ☐ Ні ☐
 Якщо ні, то яку назву Ти хотів би?

ЮНАЦЬКИЙ ШЛЯХ ☐ ЮНІСТЬ ☐ ЮНІ ☐

Інша:

4) Як подобаються Тобі поодинокі відділи в журналі?

	Дуже	Трохи	Зовсім ні
Таємниці цікавого світу	☐	☐	☐
Чи знаєш, що?	☐	☐	☐
Із життя звірів	☐	☐	☐
Інші речі з науки й техніки	☐	☐	☐
Куток астронавта	☐	☐	☐
Гутірка Старого Вовка	☐	☐	☐
Загадки	☐	☐	☐
Любів Україну	☐	☐	☐
Гокус-покус	☐	☐	☐
Поради подружки Даді	☐	☐	☐
Визначні сучасні українці	☐	☐	☐
Оповідання	☐	☐	☐
Уривки з повістей	☐	☐	☐
Майстеркування	☐	☐	☐
Ручні роботи	☐	☐	☐
З практичного пластування	☐	☐	☐
Спорт	☐	☐	☐
Ігри	☐	☐	☐
Що читати?	☐	☐	☐
Наша хроніка	☐	☐	☐
Наше листування	☐	☐	☐
Молоде перо	☐	☐	☐
Фотоконкурс	☐	☐	☐
Завжди доброї гадки	☐	☐	☐
Пластові усмішки	☐	☐	☐
Куток водного пластування	☐	☐	☐
Історичний календар	☐	☐	☐
Філателіст	☐	☐	☐

5) Вичисли речі, які Тобі зокрема в журналі подобались:

6) Вичисли речі, які Тобі в журналі зокрема не подобались:

7) Вичисли сторінки з березневого числа (3/II.), які Тобі в першу чергу подобались:

8) Інші зауваги, побажання, запити тощо:

9) Чи Ти — юнак? ☐ юначка? ☐ Пластун із інших уладів? ☐ Не-пластун? ☐

Твій вік:

Осередок:

Якщо хочеш, подай своє ім'я, прізвище

З гаври СТАРОГО ВОВКА

Дорогі — Читачко і Читачу!

Ось уже дев'ятий раз приходжу до Тебе, приношу Тобі наш юнацький журнал — «ЮНАКА». Цікаві мені: чи припав Тобі до вподоби цей журнал? Що в ньому подобалось, а що не подобалось? Чого варто було б мати більше, а чого менше? Що варто взагалі викинути, а що ще додати? Я з радістю вітаю кожного листа, що приносить зауваги, поради, побажання тощо. Але, як досі, пишуть їх тільки одиниці, а цього замало, щоб можна було оцінити думку загалу Читачок і Читачів.

Я знаю, що не кожному з нас доводиться легко сісти за стіл і написати свої думки на папір, хоч у багатьох із Вас, я вірю, є добра воля це зробити. Не всі ми родимося «пишущі»...

Отож, щоб таки довідатись від усіх наших читачів про їхні думки і побажання, вирішив я полегшити Вам справу; і ось із цим числом посилаю Вам наш **ЗАПИТНИК — АНКЕТУ**. Тепер уже нема Вам ніякого викруту! Ось, дорогий Читачу і дорога Читачко, бери перо чи олівець, посвяти тих п'ять хвилин — і виповни нашу анкету! На більшість питань можна навіть не відповідати чи писати щось — лише закреслити відповідний квадратик! Анкету висилаємо заадресовану. Треба тільки заклеїти поштовим значком і вислати мені, Старому Вовкові Вашому!

Ти не мусиш відповідати на **всі** питання. Якщо не маєш виробленої думки про якесь питання, то краще не відповідай на нього, бо силувана відповідь мені ніякої користі не дасть; мені важливо знати лише про Твої почування: що припало Тобі до вподоби, а що ні.

Якщо не хочеш, то не подавай і свого іме-

ни. Подай тільки, будь ласка, чи **юнак**, чи **юначка**, як також свій вік та осередок, бо це мені важливе: хочу знати, чи зміст нашого журналу відповідає **всім** нашим читачам: хлопцям і дівчатам, прихильникам і скобам, звідки б вони не були. Тож, прошу Тебе дуже: дай відповідь мені на **останнє питання**, добре?

Ще одне — про питання ч. 3.: деякі наші читачі, головню дівчата, скаржились, що їм не подобалась назва **ЮНАК**, як про це почув я під час моєї гутірки з юнацтвом, про що згадано у попередньому числі. Мовляв, це хлоп'яча назва, а не для дівчат... Чи справді так воно є?

Якщо Ти думаєш, що назву нашого журналу варто б змінити, то закресли відповідний квадратик. Також подай свою пропозицію щодо нової назви; декілька можливих назов ми подали в анкеті.

На підставі Ваших відповідей, дорогі Читачки і Читачі, ми поробимо в потребі відповідні зміни в нашому журналі, щоб він став ще кращим і цікавішим, як дотепер був. Також в одному з наступних чисел ми подамо висліді нашої анкети.

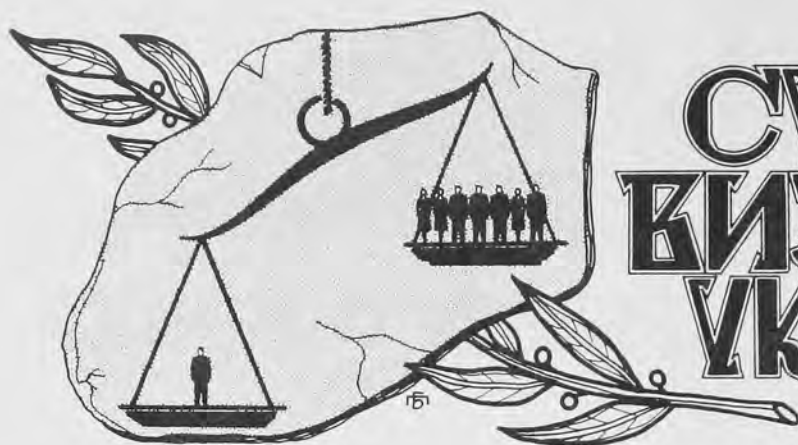
І ще одне хотів я пригадати. Чи використали Ви **«зміст чисел з 1963 року»**, який долучили ми до січневого числа. Я оправив усі числа в гарну тверду обкладинку, долучив спереду зміст, і маю гарну книжку на 172 сторінки. Це дуже практично, бо зшитки не розгублюються і легко в потребі щонебудь відшукати. Раджу те саме зробити кожному з Вас.

Наприкінці ще раз пригадую: не гайтесь, беріть олівець і посилайте анкету до —

Вашого Старого Вовка

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 3. 1918. Війська Української Центральної Ради зайняли Київ.	15. 3. 1939. Проголошено самостійність Карпатської України.
5. 3. 1950. Загинув Головний Командир УПА, ген. хор. Тарас Чупринка	19. 3. 1918. Похорон у Києві поляглих під Крутами героїв.
9. 3. 1814. Народився поет Тарас Шевченко.	20. 3. 1917. Створено Українську Центральну Раду в Києві.
10. 3. 1861. † Тарас Шевченко.	

СУЧАСНІ ВИЗНАЧНІ УКРАЇНЦІ

ГЛАГОЛИЦЯ

ЛІ ТЕРА ТУРА

ЯР СЛАВУТИЧ

Ще так недавно кожен з нас досить часто співав:

«Ми, діти українські,
Ми юні, мов квітки,
Маленькі жовтодзюби,
Пластові новачки...»

Та чи знали ви всі, що слова до цієї новачької пісні написав Яр Славутич?

Д-р Яр Славутич тепер є професором на славістичному відділі Альбертійського університету в Едмонтоні (Канада), але народився він далеко на Херсонщині, в Україні. Походить він з давнього козацького роду. Ще дуже молодим хлоп'ям почав він писати вірші. Ось, як він сам цікаво описує своє дитинство:

«Мій дід мав дуже великий вплив на моє виховання. Ще в дошкільному віці я вмів читати по-церковнослов'янському і знав цією мовою багато текстів напам'ять. Самотнє життя на хуторі дуже рано подружило мене з книжками. «Мовгли» Р. Кіплінга я прочитав на сьомому році життя. Коли мені пішов восьмий рік, дід возив мене до Дніпра, щоб показати пороги. Ми найняли підводу і провели три доби на берегах Славути. На острові Хортиці я, новоспечений «січовик», урочисто склав присягу, проказану дідом. Там же, стоячи на скелі, на наказ діда я продеклямував «Бють пороги...». Повернувся додому поетом. Протягом наступного року я склав добру сотню віршів...» (Трофеї, ст. 304).

Після великого голоду в Україні 1933 р. (що його штучно створив большевицький уряд)

важко довелося молодому поетові здобувати освіту, але він таки закінчив студії української мови та літератури. У міжчасі він далі багато писав і часто друкував свої вірші. Приїхавши до Америки, наш поет учився ще в Пенсильвському університеті в Філадельфії, де він зробив докторат з української літератури. Опісля д-р Славутич 5 років у школі чужоземних мов навчав американських вояків української мови, а від 1960 року викладає в Едмонтонському університеті.

Цікаве життя нашого поета переповите багатьма переживаннями й пригодами, які часто є темами його поезій. Досі проф. Славутич видав 7 збірок поезій (Співає Колос, Правдоносі, Донька без імені та інші), 4 книжки з ділянки літературознавства (як от «Модерна українська поезія»), одну в німецькій та три в англійській мовах. Минулого року вийшла збірка більшості його поезій під назвою «Трофеї».

Будучи не тільки поетом, а й мовознавцем, Яр Славутич написав також 5 підручників для навчання української мови (їх тепер уживають по школах та університетах): Conversational Ukrainian та інші.

Ларка

Яр Славутич

На Хортиці

— Ну, то може покажете сліди першої Січі? — запитав я одного діда у вишній сорочці червоною і чорною заполоччю. Він, як виявилось, здавна тут пас вівці, а тепер улаштувався сторожувати при будинкові відпочинку, щоб жити на острові, де були колись козаки. «Люблю це місце!» — хвалився він людям, — «тут і померти хочеться, бо на цьому острові прадіди наші, як баба веретеном, славою крутили...»

— Можна й показати, — погодився він і охоче повів кам'янисто-піщаними горбками та трав'янистими ярками.

— Оце й усе, чого вітер не розвіяв і дощ не розмив, — показав він на нерівну поверхню, по якій, звичайно, тяжко було уявити, яка саме Січ була. Тільки скелі на березі нагадали мені картину Січі з якоїсь історії.

— То хоч розкажіть щось цікаве, — попростав я.

Дід у вишиваній сорочці хитро, але зичливо, посміхнувся:

— Чого доброго, й записувати будеш? Пам'ятаю, ще як до мого батька-чабана (земля йому пухом!) приїздили професор Дмитро Іванович Яворницький, то вони теж розпитували й записували. Потім прислали нам книжку свою. Правда, добре читати я не вмію, а картинки й тепер онукам показую; отже про Січ я не буду вам розказувати — усе вже записано, а от про Тараса розкажу: цього ще ніхто не має в книгах.

І він розповів про перебування Тараса Шевченка між лощманами.

— Плив ото Шевченко Дніпром на плоту соснового бервєня. От уже вони і біля страшного порога — Ненаситцем звався. Здіймають лощмани заяложені сорочки, одягають чисті: коли доведеться йти на той світ, то щоб чистими представитися. А Тарас сидить собі на дощці, дивиться на береги і в вус не дуге. Уже дехто з лощманів шепоче «Отче наш», а він, Тарас отой, щось зобачив на березі та й питає:

— А як звється оця затока?

— Та годі вам! — каже хтось, — зараз не до того.

— А хіба що?

— Може, Богові душу скоро віддамо. Дивіться!

Поглянув тоді Тарас на Дніпро. А він ревів, скакаючи через каміння, що стали йому на дорозі, ревів і розкидав білу-пребілу піну довкола. Перехрестився тоді Тарас та й каже:

— Гей, та й могутній же Батько наш Славути! Я й на Волзі бував, а такого дива не бачив. Ач, як несе!

Хитнуло пліт і, мов трісочку маленьку, жбурнуло донизу. Не зчулись, як уже пороги опинилися позаду. Тоді Тарас і каже:

— Жалій, Батьку, дітей своїх! Бачте, не потопив нас, а якби це був якийсь москаль — то й каюк йому!

— За що? — питає хтось.

— За що? За те, що скривдив Батька нашого: Січ зруйнував, дітей Дніпрових, козаків славних, порозганяв. От за що!

— А правда, — згодився цікавий.

Пропливши ще трохи, аж сонце на пів дуба віднялося, побачили Хортицю — так острів звється. Загорівся Тарас — як дитина. Лаштує човна і вже хоче спускати його з плоту.

— Та пождіть хвилинку.

Мовчить, а очі так і говорять, як у малого хлопця до цяцьки. Тільки порівнялися з островом — метнувся Тарас на човна та й поплив із двома з нашого гуртка.

Розказували вже ті, що як зійшов він тоді на берег — упав на коліна і плакав від радості, цілуючи землю:

— От де слава наша почалася! — а згодом спохмурнів, устав на ноги і мовчки пішов ходити по острову, ні про що не питав, тільки хо-

див і суворо та пильно дивився на каміння, наче шукав слідів першої Січі.

— А в якому це році було? — питаю я оповідача, уже вкритого срібною сивиною.

— А Бог його знає. Не скажу. Давно це було, літ сто тому, а може й більше. Мій батько, кажуть наші, був тоді молодим та дужим і служив старостою в лощманів.

(із «Місцями запорозькими»)

Яр Славутич

Вечір

*Пливуть терни широкими степами,
Зовучи птаху на нічний постій,
Де буде сон у тіні молодій
Морити очі тихими верхами.*

*В густі жита під мирними хмарками,
Втопас сонце; свіжий вітровий
Спішить над яром, клонячи пирій,
І, мов пустун, погойдує квітками.*

*Мов буйна повинь, половіє лан!
Гнучи пружний перед зірками стан,
Виходить місяць, мов козак на стежу.*

*Росі він ронить сині блискітки
І мимохідь розпалює пожежу
Над синім склом прозорої ріки.*

1945

Яр Славутич. Скульптура мистця С. Литвиненка.

ТАНОК

ХОРЕО ГРАФІЯ

ОЛЕНКА ГЕРДАН-ЗАКЛИНСЬКА

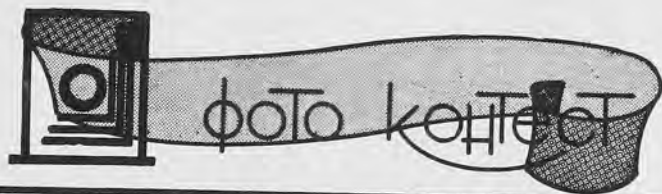
Майже кожна юначка, чи то літом на таборах, чи то на сходинах, навчилася вправ «Терен, терен біля хати» чи «Калино, малино». Ці два танки-вправи є частиною композиції (приготовленої для юначок на Пластову Зустріч 1957 р.) нашої танцюрист-ки-мистця Оленки Гердан-Заклинської.

Пані Оленка Заклинська стала мистцем танку, полюбивши його ще малою дівчинкою на Гуцульщині (чи ви чули пісню

«Та Оленка, та маленька»? Це про неї! Слова М. Підгірянки, музика М. Колесси). Танок вивчала вона у Львові, в Чехії і у Відні закінчила Високу Школу Танку. Крім виконання танків, наша мисткиня є також хореографом (сама укладає танки-композиції). Помітним майже в усіх її композиціях є те, що вона часто черпає надхнення в наших народніх звичаях, обрядах та історії. Дуже знані її твори — це «Дорога», «Плач Ярославни», «Слава України» (цикл з історії України). Мабуть тепер нема нікого рівного пані Оленці, хто мав би стільки глибокого знання українського танкового фолкльору, звичаїв. Зокрема Гуцульщина, де вона зросла, є для неї невичерпним джерелом. Майже ніхто не вміє своїм танком так представити українську душу, переживання, як вона. Та не тільки більшість її тематики є українською. Вона komponує свої танки до творів українських композиторів (як от Колесси, Лиська, Лисенка, Барвінського та інших). Саме за такі композиції вона одержувала і нагороди (як на Міжнароднім Фестивалі Мистецького Танку в Брюсселі).

Мистець Оленка Гердан-Заклинська є також творчою на літературному полі і в ділянці образотворчого мистецтва. Наша мисткиня, яка довгий час виступала на сценах Європи, Канади й Америки, навчає тепер в Нью-Йорку. Вона також є пластункою.

Ларка

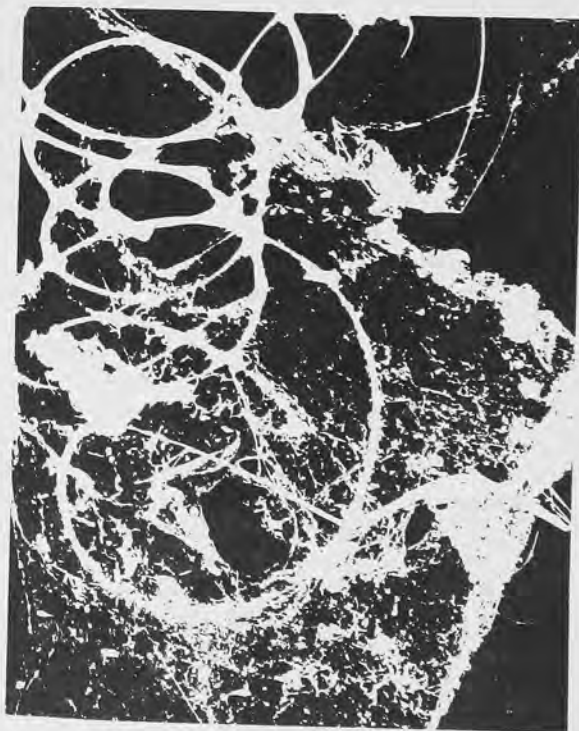

дорогі читачі:

В останньому числі подали ми висліди нашого фотоконкурсу, як теж подали декілька знімків, які зайняли перші місця. Сьогодні подаємо ще кілька цікавих знімків, які прислано нам на фотоконкурс.

Знімок 1. — На джемборі в Греції юнак Іван Бережницький з Філадельфії зробив із себе цей знімок. Він назвав його: «Один, а може і два осли»...

Знімок 4. 2. — Цей цікавий, незвичайний знімок зробив юнак Ігор Рій з Англії. Угадайте, що це?

(і в н и л л а в е ц а п)

Дорогі Читачі й Читачки!

Подаємо тут лиш уривки із великої поеми Тараса Шевченка — «Гамалія». Ви напевно вже читали цілого «Гамалію», правда?

Редакція

Тарас Шевченко

ГАМАЛІЯ

(Уривок з поеми)

«Ой нема, нема ні вітру, ні хвилі
Із нашої України;
Чи там раду радять, як на турка стати,
Не чуємо на чужині.
Ой повій, повій, вітре, через море
Та з Великого Лугу,
Суши наші сльози, заглуши кайдани,
Розвій нашу тугу.
Ой заграй, заграй, синесеньке море,
Та під тими байдаками,
Що пливуть козаки, тільки мріють шапки,
Та на сей бік за нами.
Ой Боже наш, Боже, хоч і не за нами,
Неси Ти їх з України;
Почуємо славу, козацькою славу,
Почуємо та й загинем».

Отак у Скутарі козаки співали;
Співали, сердеги, а сльози лились;
Лилися козацькі, тугу домовляли.
Босфор аж затрясся, бо зроду не чув
Козацького плачу; застогнав, широкий,
І шкурою сірий бугай стрепенув,
І хвилю, ревучи, далеко, далеко
У синєе море на ребрах послав.

І море ревнуло, Босфорову мову
У Лиман погнало, а Лиман Дніпрові
Тую журбу-мову на хвилі подав.

Зареготався дід наш дужий,
Аж піна з вуса потекла.
«Чи спиш, чи чуєш! брате Луже!
Хортице! сестро!..» Загула
Хортиця з Лугом: «Чую! чую!»
І Дніпр укрили байдаки,
І заспівали козаки:

«Слава тобі, Гамаліє,
На весь світ великий,
На весь світ великий,
На всю Україну,
Що не дав ти запорожцям
Згинуть на чужині».

Пливуть, співаючи; плыве
Позад завзятий Гамалія:
Орел орлят мов стереже;
Із Дарданеллів вітер віє,
А не женеться Візантія;
Вона боїться, щоб Чернець
Не засвітив Галату знову,
Або гетьман Іван Підкова
Не кликнув в море на ралець.
Пливуть собі, а з-за хвилі
Сонце хвилю червонить;
Перед ними море миле
Гомонить і клекотить.
Гамаліє, вітер віє,
Ось... ось... наше море...
І сховалися за хвилі —
За живії гори.

Дорогі Подруги
і Друзі!

Чи Ви, читаючи
цю поему, думали про
те, що це таке Скута-
ра? а де є Великий
Луг? а де Босфор?
Щоб відповісти Вам
на ці всі питання, по-
міщуємо тут мапку
походу Гамалії.

Редакція

Пл. юн. АМО

Як постала поема «Гамалія»

(За цей нарис юначка Аня одержала в Конкурсі Юних Авторів перше місце в Шевченковім році)

На спокійних хвилях Балтійського моря легко колихався туристичний пароплав. Хоч була осінь, погода стояла напрочуд гарна. Сонце своїм уже слабким промінням ogrівало веселих туристів, що повиходили на поклад. Між туристами відрізнялися два молоді мужчини. Це були Боришпольц і Шевченко — два товариші з Академії Мистецтв, які весело собі розмовляли.

Та недовго тривала їхня розмова, як і недовго світило сонце. Дмунув ураз вітер і зірвалася буря. Хмари закрили сонце і стало темно. Лише блискавки одна за одною прорізували темряву. Громи гриміли і стрясали цілим пароплавом. Дощ почав дужче і ясніше падати, аж доки не ринув цілою силою. Хвилі води підіймалися і спадали, змагалися між собою. Здіймалися гори розбурханої води. Пароплавом кидало. Він то підносився вгору, то разом із хвилями води спадав.

На покладі не видно було вже веселих туристів. Всі повтікали до своїх кабіні.

Лишився тільки Тарас Шевченко. Спершись об стіну, він тримався поруччя. Вітер роздував його волосся. Сорочка розстігнулась. Одежа промокла. Вода струмками спливала по його обличчі. Та він не звертав на це уваги. Сила волі тримала його і не давала скоритися бурі. Годубі його очі палали дивним огнем. Він дивився в далечині...

Перед його очима пересувалися чайки-байдаки. Одна, друга, третя, — десятки. На чайках дужі козаки. Кремезні їхні руки тримають весла. Попереду отаман. Знісши руки вгору, він додає сили і відваги своєму війську. А море шаліє. Малі козацькі чайки то, здається, тонуть уже, то знову показуються на хребтах водяних гір. Зі страшним завзяттям козаки веслюють, посуваючись уперед. Вони не сміють пропасти, загинути в хвилях, бо — вони їдуть «із турецької неволі братів визволяти». Недарма у кожного шабля при боці та велике завзяття з очей пробивається. Ця боротьба з морем має заправити їх до боротьби з бусурменами. Вони чують молитву поневолених братів своїх: «О, милий Боже України, не дай пропасти на чужині, в неволі вольним козакам... Саме ці голоси із-за моря додають стільки сили і відваги чубатим слов'янам».

Велика хвиля вдарила об пароплав і сильно ним стрясла. Тарас похилився. Образ з чубатими слов'янами зник йому з очей... Він побіг до своєї кабіни і, навіть не передягнувшись із промоклої одежі, сів при столику і написав те, що бачив.

Так постав один з найкращих творів Тараса Шевченка, поема «Гамалія» в кінці жовтня 1842 р. на пароплаві, в дорозі до Швеції.

пл. юн. «АМО». — Аня Мостович, народжена 1948 р., пластунка-самітниця в США.

Поезії Тараса Шевченка як народні пісні

З поміж усіх українських поетів покладено на музику найбільше поезій Тараса Шевченка. Це свідчить не тільки про велику популярність творів поета, але також про музичність його творів, бо поезії Т. Шевченка надаються дуже легко для співу. Тому й не дивно, що всі українські композитори, які жили й живуть по виступі Шевченка як поета, створили музику до багатьох його поезій. Найбільше творів до слів Шевченка написав Микола Лисенко (1842 — 1912) і ці твори охоплені спільною назвою: «Музика до Кобзаря Тараса Шевченка».

Але в цій статті я не буду писати про твори відомих нам композиторів, а про пісні до слів Шевченка, яких композитори нам не відомі, бо їхні прізвища з бігом часу забуті або й зовсім були не знані, хоч самі пісні дуже поширилися серед українського загалу. До цих пісень належать: «Заповіт», «Реве та стогне Дніпр широкий» (це вступ до поеми «Причинна»), «Думи мої», «Садок вишневий коло хати», «Нащо мені чорні брови», «Така її доля» (уривок з поеми «Причинна»), «Тече вода в синє море», «Тяжко, важко в світі жити», «Зоре моя вечірняя». Більшість цих пісень поширилася головню на Придніпрянщині, у ближчій батьківщині поета, де пам'ять про нього вросла глибоко в народню масу. Деякі, як от «Заповіт», «Реве та стогне» чи «Садок вишневий» стали загальнознані на всій території України.

Звичайно називають ці пісні «народними піснями», хоча ця назва не зовсім правильна. Народні пісні постали «серед народу» і ані автор слів, ані автор музики (композитор) нам не відомі. Ці пісні, головню давнішого походження, відзначаються питомою їм будовою під оглядом ритмічної, так і мелодичної структури. До пісень на слова Т. Шевченка цієї характеристики не можна прикласти. Поперше, ми знаємо автора слів, тільки не знаємо, здебільшого, авторів мелодій, — подруге, мелодії цих пісень різняться своєю будовою від справжніх народніх пісень, бо постали вони щойно у минулому столітті і на них помітний уже вплив сучасних їм пісень, що їх створили відомі нам композитори. Композитори деяких пісень на слова Т. Шевченка були відомі, але їхні імена хутко прибулися, а пісні «пішли в народ», швидко спопуляризувалися, себто стали загальновідомі, і їх, для відрізнєння від сутонародніх, називаємо «популярними піснями».

Найбільш поширені пісні на слова Т. Шевченка — це «Заповіт» і «Реве та стогне Дніпр широкий». Заповіт («Як умру, то поховайте мене на могилі») співали українці під російською займанщиною в часі різних національних святкувань замість українського гимну, що його російська влада співати забороняла. Першу музику до «Заповіту» написав Микола Лисенко в 1868 році, ще як студент музичної консерваторії

у Ляйпцігу (Німеччина). Цей твір (написаний для чоловічого хору і соля) не став загальновідомим, його мелодія не перейшла в народню пісню. Загальновідомою стала трохи пізніше мелодія учителя з Полтавщини Івана Гладкого, яку згодом опрацював і видав Кирило Стеценко (1882 — 1922). Цей Заповіт співають і досі на святкуваннях на пошану Т. Шевченка, як також при різних національних маніфестаціях. Ось його мелодія:

Музику до поезії «Реве та стогне Дніпр широкий» написав у 70-тих роках минулого століття Дмитро Крижановський і хотів її видати в Одесі друком, але російська цензура не дала дозволу. Однак мелодія пісні незабаром спопуляризувалася, хоч прізвище автора забулося. Сама мелодія пісні зазнала деяких змін, як це часто буває з народніми піснями, які появляються у так званих «варіантах» (відмінах) пісні. Ці варіанти витворюють самі співаки, і тому ту саму пісню у різних околицях співають з меншими чи більшими змінами. Загальнознані є два варіанти цієї пісні з малими відхиленнями у ритмі і мелодії:

Більші зміни бачимо у пісні «Ой одна я, одна, як билиночка в полі». Тут подаємо три варіанти цієї пісні, не беручи до уваги композицій знаних нам авторів. Для скорочення подаємо тільки початкові такти цієї пісні:

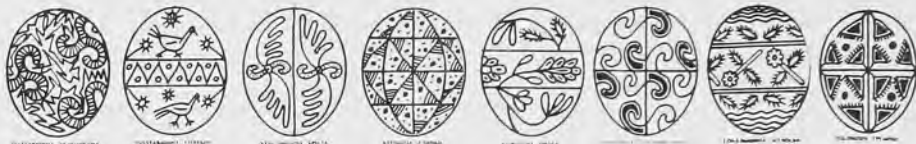

Шевченко мав гарний голос, любив співати і сам складав мелодії до деяких своїх поезій, як от «Нащо мені чорні брови», «Думи мої», «Тяжко, важко в світі жити» та інших. Як подають дослідники, співав він близько десяти таких пісень. Ці пісні перейняли від Шевченка його сучасники і так стали вони широко відомі ще за життя поета, головню на Полтавщині та Чернігівщині.

Завдяки пісням, які зродилися з поезій Тараса Шевченка, поширилися хутко і його поезії та стали немов власністю українського народу. Співаючи їх, прославляти буде український нарід ім'я поета і повік його не забуде.

Осип Залеський

Писанки

Чи можете собі уявити Різдво без ялинки? Ні! Так само — Великдень без писанки!

Кожний з нас переживає, коли сам добирає прикраси на ялинку і її вбирає. Це багато приємніше від готової, купленої ялинки!

Це ж саме і з писанками.

Крім збагачення своїх святкувань писанками, ми можемо дарувати писанки своїм подругам і друзям на Великдень. Це головню тоді приємне, коли писанки є вислідом власної праці.

ЧОМУ В НАС ТАКИЙ ЗВИЧАЙ?

Так само, як народній одяг чи інша форма вияву мистецького смаку, — великодні яєчка мають різні форми прикрас у різних народів. Одні тільки фарбують їх однією фарбою, інші роблять візерунки на них із кольорових папірчиків чи шматків матерії (поляки), а ще інші відбивають на них куплені відбитки.

А ми? Наші предки писали писанки ще перед прийняттям християнства. Коли Русь прийняла Христову віру, то поволі взори і пристосування їх стали пов'язувати з Великоднем.

Ще й досі маємо багато різних переказів про постання крашанок та писанок. Ось гуцули переказують, що коли Мати Божа йшла до Пилата просити за Ісуса, вона прикрасила кілька яєць, і коли це робила, то сльози капали на них і ставали яскравими і різноколіровими цятками на яйцях (тому і тепер ми на писанках

маємо цятки, крапки). Коли вона прийшла до Пилата, писанки розсипались і покотились по доливі, і так котились по цілій землі і докотились і в Україну...

Гуцули також вірять, що доки люди пишуть писанки, до того часу на світі буде добро, бо коли перестануть, то злюща потвора, яка прикута ланцюгом до скелі, — зірветься і запанує світом і знищить його. Кожного року, якщо люди менше пишуть писанки, — то цей ланцюг слабшає, коли більше — то навпаки...

Чи хочете допомогти, щоб цей ланцюг був сильнішим, і спробуйте писати писанки також? Нижче подамо Вам, як саме писати їх.

КРАШАНКИ

Крашанки — це варені яйця, пофарбовані тільки одним кольором; їх можна їсти. В Україні, на Великдень, молоді хлопці робили таке змагання з крашанками: хлопець брав в руку крашанку і бив нею крашанку другого. Переможцем був той, чия крашанка не трісла, і він забирав ту, котра трісла. Так тривало поти, поки хтось не вигравав усіх крашанок.

Дівчата дарують писанки своїм вибраним товаришкам і товаришам, як вияв великої приязні і пошани. Писанок не їдять, бо вони сирі; їх тримають для прикраси чи на пам'ятку.

ЯК ПИШЕМО ПИСАНКИ

Що нам потрібно мати:

сирі білі яйця	склянки, горнятка
писальце	гумка
стирочка	віск
фарби	ложечка.

1. У першу чергу приготуємо яйця: вони повинні бути сирі, білі, гладенькі та чисті. Мити їх водою (не милом, бо тоді фарба добре не береться!) Руки треба мати також чисті.

2. Вибираємо собі взір і готуємо відповідні до нього фарби. Фарби розпускаємо в гарячій воді і додаємо кілька крапель оцту. Тоді остиджуємо фарбу і залишаємо в такій посудині, щоб там помістилось ціле яйце (склянка, горня).

3. Віск (бджільний) можна купити всюди в аптеці. Його кладемо в малесеньку посудину і тримаємо на кухні, щоб був плинним, коли ми пишемо. Можна також із цього воску зробити свічку, засвітити її і так мати завжди трошки стопленого воску.

4. Писальце або пензлик можна тепер купити по всіх українських крамницях. Коли хто не має можливості купити, то може собі сам зробити: дерев'яний держак (олівець), до нього під прямим кутом (90°) прикріплюємо скручену тонку бляшку, з тоненьким кінчиком (посередині має бути дірка, щоб нею віск протікав). Можна це зробити з кусня бляшанки або з металевої серединки т. зв. бал-пойнт пера (коли воно дуже широке, до середини можна ще вкласти шпильку-булавку, головою вниз). Про другий спосіб — читай далі.

5. Коли вже все готове, то вмочаєте писальце у віск (горішньою частинкою, щоб набрати воску) і «пишете» спершу ті лінії, які мають бути найяснішими. Віск швидко холодне, тому часто треба писальце вмочати в нього.

6. Звичайно ділимо собі яйце на кілька частин (2, 3, 4, 6, 8 чи навіть і 40) і тоді їх симетрично заповнюємо. Яйце можна легко рівно поділити, коли кругом нього дамо звичайну гумку (злучена вколо) і тоді тягнемо лінію писальцем уздовж неї.

7. Як пишемо і фарбуємо?

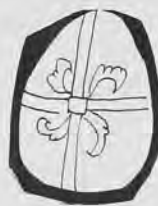
Тепер, коли вже все готове і маємо підібраний взір, «пишемо» ті лінії, котрі є найясніші на взорі (білі). Тепер все, що має бути білим, вже є закрито воском. Наступний ясний колір є, скажімо, жовтий. Отже, ми кладемо яйце в жовту фарбу (літепла, не гаряча вода!). Коли вона вже має потрібний відтінок, ми обережно виймаємо яйце ложкою, витираємо стирочкою на сухо, і закриваємо воском те, що має бути жовтим. Тоді кладемо яйце в наступну, трошки темнішу фарбу (помаранчеву чи червону), виймаємо і заповнюємо воском, що має мати цей колір — і так далі, аж до найтемнішої.

8. Коли є дві яскраві фарби, як червона і зелена, які зміняться, якщо дати одну по другій, то ми змиваємо останню фарбу (після того, як ми вже закрили воском усе, що має бути цього кольору) водою з порошком до печення (содієм байкербонейт). Це забере всю краску з яйця (але не віск), і тоді ми можемо давати другу яскраву фарбу.

9. Коли ми вживаємо фарби жовто-червоні і т. п., а хочемо мати і синю, то можна ще із самого початку намалювати пензлем синьою фарбою все, що треба, і закрити воском, поки дамо яйце до першої фарби.

10. Коли хочемо мати на самому кінці ще і чорну фарбу, то треба пам'ятати, що вона швидко не береться, отже, треба яйце держати в ній 3 - 12 годин.

11. Коли ми вже закінчили писати цілий взір, то кладемо яйце в теплу піч. Коли вже віск топиться, виймаємо його, добре витираємо, щоб був полиск. (Дехто робить голкою дірки в двох кінцях яйця і видмухує білок і жовток, щоб не псувались).

тут пишемо на чистім яйці

на жовтім тлі

на помаранчевім тлі

на зеленім тлі

І так наша писанка вже готова.

У деяких місцевостях України був такий звичай, що на початку посту у вазонку сіяли пшеницю чи навіть тільки траву. На Великдень вона вже була досить висока і тоді там клали писанки і крашанки. Серед зелені вони дуже гарно виглядають!

ВЗОРИ — СИМВОЛИ

Тому, що писанки в нашій народі походять ще із передхристиянських часів, ті зори мають багато давніх символів. Найстаріші візерунки — це символи сонця: свастика (або ламаний хрест, кривулька, косиця, лілея), триніг, рожа, зірка (восьмираменна). Сонце символізувало добро і життя.

Трикутники означали різні трійці: повітря-земля-вода, сонце-грім-ватра, три особи Божі.

Більшість наших візерунків — геометричні. Навіть коли вони представляють рослини чи тварини — то затримують цю форму.

Гуцули вживають багато тваринних мотивів, як от: олень (символізує багатство), курочка (здійснення бажань), курячі лапки, риба (це давній символ християнства), коні, зайчики. Типово гуцульські писанки мають також на собі церковці та хрести.

Ось кілька легких візерунків-символів:

1 - Кратки, 2 - Пояски, 3 і 4 - Вовчі зуби, 5 - Безконечник, 6 - Хрестик, 7 - Вітрячок, 8 - Павучок, 9 - Сонце, 10 - Сосонка, 11 - Кучерявий Марко, 12 - Шолудива рожь, 13 - Кривульки.

Багато різних візерунків для писанок можна знайти в:

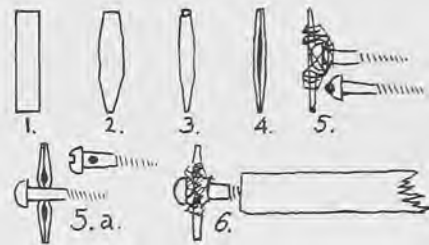
1) Енциклопедії Українознавства, 2) в книжці «Юкрейнієн Арт», 3) в листку значків з писанками у фарбах, з різних областей України; ці значки видало Пластове Філателістичне Б'юро.

Ларка

ЯК ЗРОБИТИ ПИСАЛЬЦЕ (КИСТКУ)?

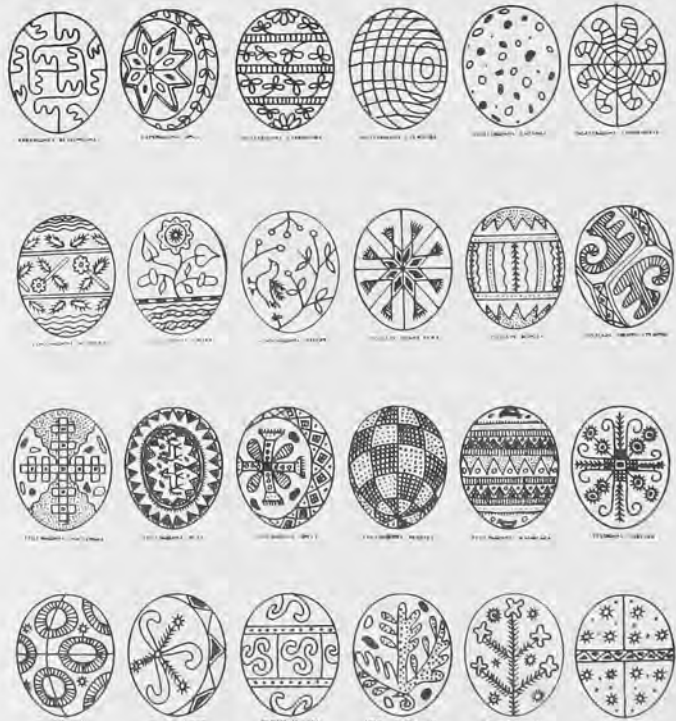
Писальце робиться з тоненької металевої бляшки (.003" або .004"). Бляшку розміром 3/16 X 13/16 скручуємо в рурку, обтявши роги, щоб кінці були вужчі ніж середина. Робиться це на голці, шпильці або дроті, клепаючи обережно маленьким молоточком. При кінцях щілина повинна бути закрита, а посередині відкрита.

Так зроблене писальце прив'язуємо тоненьким мідяним дротиком до головки шрубки або ще краще — устромлюємо його в дірку, виверчену у шрубці. Дірка повинна мати 1/16 цяля в промірі. Щоб писальце не висувалося, треба кінцем гострого ножа або шилом розширити щілину з обох боків шрубки. Як на це намотати це тонкого дроту, то віск буде мати на чім триматися і не буде так хутко холонути. Шрубку разом із писальцем закручуємо в дерев'яну ручку або паличок — і писальце готове.

Один кінець писальця повинен бути тонкий, а другий грубший. Їх треба обшліфувати на дрібнозернистим камені, щоб не драпали, тільки гладенько і рівно писали.

Вуйко Славко

gymirka

СТАВ

Вовва

У попередньому числі «Юнака» писав я про мою розмову з групою юнаків і юначок та просив написати мені, чи хтось із юначок має застереження щодо назви нашого журналу. Досі дістав я листа тільки від одного нашого співробітника, який мав розмову з гуртком юначок у своїй станиці. Вони не підносили ніяких замітів щодо назви, бо кажуть, не в назві справа, а в тому, щоб у журналі було чимало такого матеріалу, який цікавив би юначок, як і юнаків. Але справа ще далі «одверта», я чекаю на листи і помістив відповідне питання в анкеті, що її розсилаємо із цим числом «Юнака».

Так я і сказав на своїй черговій зустрічі з тим гуртом юнацтва, з яким почали ми дискусію на тему **сильної волі**. Вони не дістали ще того числа «ЮНАКА», у якому описав я цю розмову, і добре, що так склалося, бо може були б більше стримані у своїх заувагах. А так ми привітались, як давні знайомі, а один із старших юнаків зразу подав мені записану карточку паперу і каже: «Ось, Друже, прочитайте, що таке сильна воля. Я знайшов це у великому словнику Вебстера». На карточці стояло: WILL POWER — Energy or force of will as expressed in determination, resoluteness, or purpose; strength of mind.

Правильно, — кажу я, — це енергія або сила волі, яка виявляється у постановах, рішучості і прямуванні до мети. Я ще додав би: **сила душі людини, яка дає їй можливість витримувати у раз прийнятій постанові**. От, наприклад, хто знає, **хто це був Демостен**?

— «О, це зовсім легке питання» — завважила одна із юначок. — «Ми про нього вчилися у школі, а я ще й у кіні нещодавно бачила його. Це був учений і промовець у старовинній Греції».

От бачите, — кажу я, — як хтось є добрим промовцем, кажуть: **«він говорить, як Демостен»**. А треба знати, що Демостен замолоду був на половину немова, шепелявив і не міг вимовляти правильно слів. Але сильною волею він поборов свої вади. Ішов на берег моря, підкладав камінці під язик і старався перекричати гуркіт хвиль. **Або Колумб**: якого завзяття і сильної волі треба було, щоб серед непригожих умовин, не маючи щастя, ні грошей, витримувати у постанові, а навіть переконати збунтовану залогу корабля і таки перепливти безмежний, як уважали тоді, океан. **Або Ліндберг**: якої сильної волі треба було, щоб витримати більше ніж дві доби без сну, безнастанно самому опановувати лет свого літака і вперше в історії перелетіти з Америки до Європи.

А візьмімо ще приклад із нашого найбільшого поета і національного пророка, **Тараса Шевченка**. Він, поза великим талантом, не мав нічого: ні волі, ні щастя, ні грошей. Усе було проти нього; і доля і люди. Він, коли б пішов на працю для чужого народу, як це робили його сучасники, міг би ці всі супротивності змінити у свою користь. Але незломною була його воля працювати і віддати увесь свій талант рідному народові, навіть на заслання, у неволі. Тому тепер він славний на весь світ, а йому пам'ятник поставлять цього року в столиці наймогутнішої держави світу — США — у Вашингтоні. Цього місяця припадає саме його річниця народження і смерті, яку святкують усі українці.

Звідки взяли ці славні люди сильну волю? Чи вони з нею народилися? Ні, вони мусіли **виробляти** собі її так, як це роблять спортсмен чи змагуни, що теж не родяться зі своїми сильними м'язами, а поступово їх розвивають, тренують. Ми можемо також виробляти і зміцнювати свою волю, якщо бажаємо справжніх успіхів у житті.

Як це робити? Дуже просто. Треба постановити, спершу на короткий час, кожний для себе потай робити або не робити чогось такого, чого звичайно важко дотримуватись і витримати у такій постанові. **Ставлячи собі щоразу важчі постанови, виробляємо із часом сильну волю**. Ось, наприклад, можна постановити собі один тиждень уставати 15 хвилин раніше, ніж звичайно, і робити ранній прорух, як у таборі. Або, як хтось і так ранком вправляє, прибрати гарно в своїй кімнаті. Або постановити не піти цього тижня до кіна, або не дивитись на телевізор, а прочитати якусь цікаву українську книжку. Є різні можливі постанови, залежно від того, що кому треба у собі поборювати.

Ось ми і зараз можемо зробити пробу нашої сильної волі. Постановляємо собі мовчати так довго, як кожний з нас може витримати, при чому можна себе взаємно рухами заохочувати до сміху. Хто найдовше витримає, той виграє, буде мати найсильнішу волю з нас усіх.

Тепер почалася смішна гра, у часі якої усе наше товариство робило дивовижні рухи і один одного старався мімікою спонукати до сміху. Та не довго це тривало, бо враз, майже одночасно, всі вибухли голосним реготом і не могли заспокоїтись. Так і не вдалось мені вирішити, хто найдовше мовчав. Здається, всім нам ще треба було б попрацювати, щоб виробити сильну волю.

Товариство так розбавилось цією грою, що інші приявні в домівці, що не брали участі в нашій розмові, зійшлися, щоб подивитись, що таке з нами діється.

А тоді у моїй вовчій уяві пригадалась мелодія і слова одного танку з оперетки Легара «Барон Циганів» і я сгав «по-вовчому» підспівувати:

Говариство довкола мене створило коло і стало й собі співати, ще й підтанцювувати, а я стояв посередині неначе та «царівна» у відомій новацькій грі.

«Ой»... скажуть наші читачі і читачки, — «тут уже Старий Вовк переборщив! Йому це все, певно, снилося».

Може й так. Старим трапляються такі сни, які вони потім вважають за правду. Але, якщо це був сон, то він був справді гарний і веселий. А дещо з нього може придатися нам у справжньому житті.

СКОБ!

Ваш Старий Вовк

«ШВИДКИЙ, ЯК СОКІЛ»

Науковці-зоологи нещодавно зміряли швидкість лету одного із найшвидших сотворінь на світі — яструба. Кажуть, що коли він настрашиться, то його швидкість доходила хвилинами до 175 миль на годину!

Зоологи зміряли також швидкість багатьох інших птахів: орлів, соколів, круків, ворон та інших. Наприклад, ворони летять звичайно зі швидкістю 31 до 45 миль на годину, ластівки 38 до 49, гуси 42 до 55 миль, качки 44 до 59, а соколи 40 до 48 миль на годину. Це «звичайний» лет; коли сполохані чи настрашені, чимало птахів може летіти набагато швидше. Отож, хоч найбільша швидкість сокола менша від найбільшої швидкості гусей та качок, то все ж таки завдяки його витривалості (з найбільшою швидкістю він може довше літати ніж згадані птахи) ним послуговувались наші предки при полюванні на тих товстих отяжілих птахів.

МАЛЕНЬКИЙ ДИНОЗАВР

Динозаври жили давно-давно, мільйони років тому. Але й донині на землі залишилися їхні нащадки; однак вони вже не ті велетні, що були колись... Вони, сказати б, динозаври в мініятурі. Ось в африканській країні Уганда живе такий малесенький динозаврик, завдовжки на яких 12 інчів. Він виглядає, як «модель» страшного колись динозавра трицератопса. Це так званий «три-рогий хамелеон». Поміж очима в нього є три довгі роги — на півтора інча завдовжки. Цікаво, що лиш самці мають ті роги, а самички — ні.

Тими рогами хамелеони не раз переводять криваві поєдинки; ті битви звичайно кінчаються смертю одного хамелеона.

МУРАШКИ — ХЛІБОРОБИ

Не лиш люди займаються хліборобством; є ще інші такі «фармери» на землі, а саме — мурашки. Їхні «поля» величиною на кілька інчів, а вигодовують вони там різні роди грибків, подібних до дріжджів. Мурашки, які займаються їх культивацією, живуть у різних сторонах світу; один рід таких мурашок живе в Центральній Америці.

Ті мурашки маленькі, досить повільні. Вигодовують вони спеціальний рід грибка, який не живе ніде інде, як лиш на «полях» мурашок цього роду. Одним словом — мурашкам потрібно тих грибків для поживи, а грибкам потрібно мурашок, бо інакше вони не вижили б, без сталої опіки.

НАЙДИВНІШЕ СТОРІННЯ: ГУБКА

Губка, це одне із найбільш примітивних створінь на світі. Вона не має ні мозку, ні серця, ні легенів, ні шлунка, ні м'язів, ні крові... Губка — це, властиво, хаотичний збір незліченних клітинок. Якщо її поділити (перепускаючи через ситко), то кожна клітинка може жити собі окремо — ба, що більше! З кожної клітинки може вирости ціла нова губка! Але якщо ті поодинокі клітинки вкинемо в одну посудину з водою, то вони знову зберуться з одну губку. Якщо взяти і вкинути клітинки із двох різних губок в одну посудину з водою, і їх усіх помішати, то вони все ж таки «віднайдуть» себе взаємно і поділяться на дві губки, як було перед тим.

Чи губка, це одне створіння чи лише «колонія» багатьох поодиноких клітинок? Це тяжко сказати; учені звичайно вважають губку за одне створіння — щось середнє поміж одноклітинними тваринами і багатоклітинними, зорганізованими тваринами. Губка не має мозку, щоб контролювати всі свої мільйони поодиноких клітинок, але вони все ж таки живуть разом.

Є багато різних родів губок у морях: великі і маленькі та всіх можливих кольорів. Ті «губки», які ми вживаємо до миття тощо, це лиш «скелет» тварини-губки, найпримітивнішого багатоклітинного створіння.

Пластовий біг

Зі збірки «Рідними Плаями»

У курінному наказі прочитали: «Сьогодні о третій годині по полудні збірка всіх пластунів, що складають іспит з бігу до другої пластової проби. Треба явитися в повному цивільному одязі».

Вернувся я зі школи додому та й задумався. Страх мене, бачите, огорнув: чи втну я цю штуку, чи витримаю отой пластовий біг? Та ще й у повному одязі, бо так закон наказує.

І почав я збирати докупи «повний одяг». Мов на злість, саме тоді подерлися мої черевини, і я заніс їх до шевця. Лишилися мені важкі зимові чоботи. Ну, а до чобіт, звичайно, потрібні «райтки» (це штани джокейського крою, спочатку до їзди верхи, потім їх носили з чобітьми), та ще з «райтфлеками», а під «райтки» — довгі підштанці, бо так воно вже годиться. На ноги — скарпетки, а на скарпетки — онучі, бо онучі належать до повного зимового одягу. Отак я скомплетував долішню частину.

Тепер — гора. Ніщо так не підходить до чобіт, як вишивана сорочка. Надів. Застебнув комір. Гм, ще б зав'язати червону стяжку... Зав'язав. Готово. Яка ж блюза? Треба взяти грубу, зимову, бож літня до чобіт не підходить. Одягнув, застебнув. Та, не буде зле? А що, як наш курінний Шматера загляне під блюзу, спитає, чи повний одяг? Треба ще светер під блюзу одягнути. Одягнув светер, зверху надів блюзу, застебнув. На голову надів кашкет. Значить — усе!

А кишені? У пластових законах стоїть: «Кожний пластун має все потрібне при собі». І я почав пакувати. Ніж, свисток, шнурок, годинник, хустинка до носа, електрична лямпка, бандаж, компас, сірники... Кишені помітно повіддувалися.

Готово, пора йти! На всякий випадок перевісив через плече ще й зимову куртку і рушив.

— Ти куди так по-зимовому? — спитала на відхіднім господиня, в якій я мешкав.

— Пластовий біг «здавати»! — відповів я гордо.

Господиня тільки здвинула плечима.

У домівці вже чекали «пугачі», тобто мій гурток, а також дехто з «вовків» і «лісів». Мене привітали голосним реготом.

— Куди це так ти одягнувся? — питають.

— Як куди? До пластового бігу, в повному одязі! — відповідаю.

Хлопці ще дужче зареготалися. Аж тепер я побачив, що кожний з них був якнайлегше одягнений, у легеньких капцях на ногах, з викладеними комірами сорочок. Я непомітно упхав свою куртку за шафу. Та скинути светер або онучі соромився...

За хвилинку рушили. По дорозі пражило нас червене сонце. Був дуже гарячий день. Ми вийшли за місто, перейшли міст на Стрию і гульк! — опинилися аж під Фалишем.

Біля кілометрового стовпа спинилися і повернулися обличчям до міста. Курінний дивився на годинник.

— Бігом гуш! — скомандував він. (Він не вимовляв «р»).

Ми рушили.

Важко застогнала під моїми чобітьми земля. Хмара куряви знялася за мною. А я біг. Біг, заціпивши зуби, щоб дорівняти другим. Та де! Ледве пробіг кількесот кроків, здавило мене в горлі, потемніло в очах, у грудях засвістало. Немов крізь туман бачив я, як переді мною легенько, мов серна, біг стрункий Оріся, чалапав ходаками Кот, підгуцкував грубий Дудко, стрибав Крокодил. Краєм дороги біг наш курінний, увесь час спостерігаючи змагунів.

А для мене кінець світу наближався... Рясний піт десь із-під кашкета заливав обличчя і потилицею стікав десь глибоко під теплий светер. Електрична лямпа і великий ніж немилосердно товкли по ногах. Компас вискочив із нагрудної кишені і, баламкаючись на шнурку, час від часу вдаряв мене в обличчя. Одна онуча якось ізсунулася і жорстоко муляла мені ногу, а грубі «райтки» з «райтфлеками» пекли вогнем.

Курінний бачучи мій стан, махнув рукою і... побіг з попередніми. Мабуть, думав, що я не закінчу бігу. Один Сахарина, спасибі йому, змилосердився наді мною. Зрезигнував з передньої групи і почав бігти біля мене — отак на всякий випадок.

Тим часом мій язик прилип до піднебіння, в роті висохло, курява забила ніс. Чоботища човгали по розпеченій дорозі, ноги дерев'яніли...

Нарешті замаячів довгожданний кілометровий стовп, мета моєї каторги. Ми з Сахариною прибігли останні. Сміхом і вигуками вітали нас переможці.

— Тгуп, тгуп! — радісно закричав курінний, вказуючи на мене.

Це мене пригнобило до решти. Біг, біг, рештками сил доплентався, а тут тобі ще «тгуп»! Пропало, не склав, значить, іспиту з бігу. Але за мене заступилися «пугачі».

— Товаришу курінний, — кажуть, — просимо, погляньте, як він до бігу одягнувся!

— Згідно з наказом! — кажу ледве переводячи дух.

А «пугачі» почали показувати частину за частиною моєї гардероби. Навіть онучі розматили.

Курінний помітно м'якшав, хоч сміх його дусив.

— Нехай буде! — каже. — Здав, але тільки на правах війнятку.

— За повний одяг! — гукнули «пугачі».

— Повний зимовий одяг! — додав з притиском Дуко. — І то — серед літа!

куток пошувань і пера

Дорогий Юначе і Юначко!

Коли почав виходити журнал "Юнак", я дуже здив. Зрадів я тому, що побачив нагоду час до часу написати до Тебе листа, нав'язати з Твоюю ближче знайомство, довідатися від Тебе, що Ти думаєш, що Тобі подобається, а також написати Тобі дещо, що Тобі подобається і Тебе цікавить. Я певний, що Тебе цікавить багато речей і багато такого Ти знаходиш і читаєш тут у цьому Твоєму журналі. Але здається мені, що є речі, які Тебе напевно цікавлять, та, на жаль, Ти про них мало знаєш, а може й узагалі нічого не знаєш.

Я вже довгий час є старшим пластуном-виховником. І може я вже мав нагоду Тебе стрінуги на якомусь пластовому таборі, а може навіть на якому новацькому таборі, як Ти був (була) ще новаком (новачкою), а я братчиком. Та чи стрічав я Тебе, чи ні, проте, здається мені, що щось трохи про Тебе знаю. Думаю, що знаю, які речі тебе цікавлять, а також, що Тебе повинно цікавити і що Ти повинен (-нна) знати. Хочу, щоб Ти, як будеш читати мої листи, час до часу написав, (-ла) і до мене листа, у якому скажеш, чи те, що я пишу, справді Тебе цікавить. і чи Ти чогось можеш навчитися з моїх листів.

Напевно хочеш знати, про що я задумую до Тебе писати. Тут, у цьому листі, пояснюю, про що задумую писати і чому. Напевно пригадаєш собі, як ти ще був (-ла) новаком (-ою). Напевно не раз на сходах Твій братчик чи сестричка розповідали Тобі якусь казку, розповідь чи оповідання.

Часами, може вони читали Тобі якийсь віршик, а може казали Тобі вивчити цей віршик напам'ять. І як слухав (-ла) Ти цих розповідей та віршиків, чи не знаходив (-ла) Ти в тому якусь приємність? Чи не видавалося Тобі, що це щось гарне, чудове, і Ти тоді задумувався (-лася) над тим, що братчик чи сестричка казали, і дивувався (-лася), чи така розповідь правдива, чи таке дійсно сталося, чи може то братчик чи сестричка тільки так собі видумали. Та як би там не було, такий світ фантазії і мрій Тебе цікавив, коли Ти був (-ла) новаком (-чкою). Тепер, коли Ти став (-ла) юнаком (-чкою), правдоподібно, такий світ фантазії Тебе вже більше не цікавить. Та коли подумаєш про це, то усвідомиш собі, що Тебе тепер цікавить інакший світ уяви чи фантазії. А саме, такий, що більш відповідає Твоєму вікові. Подумай, чи не любиш читати книжки, в яких описані пригоди якогось героя? Чи не приємно Тобі часом цілими годинами читати оповідання чи повість про переживання якоїсь людини? Чи не вчитуєшся в сцени, в яких описана любов чи завзяття якогось героя чи героїні в боротьбі, і як через свої бажання той герой мусить переживати різні пригоди? Знаю, що

Ти часто любиш ходити до кіна дивитися на різні фільми. В таких фільмах також бачиш дивні пригоди, переживання і т. п. І все це Тебе цікавить. Цікавить воно Тебе тому, що це новий світ уяви, у якому Ти любиш часами перебувати. Хіба книжки і фільми і різні розповіді — це не фантазія, яка для Тебе, звичайно, ніколи не стане дійсністю? Та це зовсім не дивне, що Ти любиш такий світ уяви, краси і переживання, які існують у тих книжках чи фільмах або драмах, бо це природна річ. Кожна людина, навіть доросла, цікавиться такими речами і їх любить. Чим старша людина, чим більше має вона знання, тим більше вона вимагає від того світу уяви і краси. Тож унаслідок того вона шукає кращих творів, фільмів, драм, поезій, а далі і музики та малярських творів. А що більше, людина, яка має вроджений талант до таких речей, а до того ще вчилася, студіювала, коли така людина шукає нового світу краси та уяви, коли вона в своєму житті починає бачити і знати більше речей, тоді вона і сама починає творити щось своє власне. Вона сама починає складати вірші, писати повісті і т. п. Таке творення ми звичайно називаємо — мистецтвом. А коли воно проявляється у формі писання — чи віршів, чи прози, тоді називаємо це — література (письменство). От і тому, що література мене спеціально цікавить (я навіть викладаю літературу на курсах українознавства), хочу писати у моїх листах до Тебе дещо про українську літературу. Не подумай, що маю намір давати Тобі якісь лекції, як на курсах чи щось подібне, але тільки хочу показати Тобі, як часом Ти можеш приємно провести час і знайти велике задоволення та приємність і то з нічим іншим як тільки з книжкою — сам (-ма) без нікого. Хочу показати Тобі також, як при цьому Ти можеш навчитися сам (-а) про себе, про свій нарід і його історію і як можеш цим способом знайти відповідь на деякі, може, й дрібні питання, але про які Ти не раз думаєш і не розумієш чи не знаєш відповіді. Буду писати Тобі про деякі книжки чи кращі твори в нашій літературі і постараюся показати, що в них є цікаве і гарне для Тебе, а також, як потрапити знайти приємність у читанні декотрих творів.

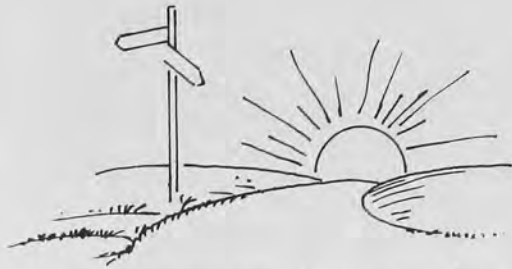
Наприкінці цього першого мого листа хочу залишити Тобі щось до продумання. Ось подумай над таким питанням: Як Ти ходиш до школи і вчишся, коли Тобі приємніше і легше вчитися, чи тоді як Твій учитель Тебе примушує до того і свариться та карає, якщо чогось не навчишся, чи тоді, як Тобі взагалі ніхто нічого не каже, а тільки Ти сам (-а) із свого власного бажання берешся за книжку і читаєш чи пишеш те, що Ти знаєш, що Ти повинен (-нна) знати?

До чергового числа залишаюся з дружнім пластовим привітом

СКОБІ

Друг Іриней

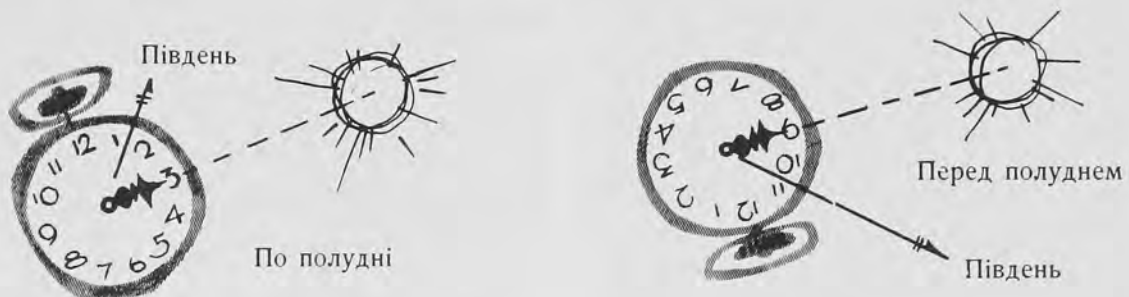
З Практичного Пластування

Пластунові, який часто мандрує в терені, треба завжди знати годину дня і напрям. Неможливо уявити собі, щоб пластун мандрував, не знаючи напрям — тоді він стає блукачем, а не мандрівником. Дуже важливо знати, котра година, хоч би на те, щоб у відповідну пору почати готування обіду чи ставлення шатра.

Очевидно, найпростіше мати і годинник, і компас — тоді легко обрахувати напрям і відгадати час. Однак не кожний юнак може купити собі годинник, а є і такі, що забувають дома годинник або компас, і тоді доводиться вживати годинник — як компас, а компас — як годинник. Ось способи, якими можна це зробити. (За журналом «Вісті зі Станиці» з Дітройту)

1. УЖИВАННЯ ГОДИННИКА — ЯК КОМПАСА

Пояснення рисунків:

а. Тримавши годинник поземо, наставити його так, щоб мала вказівка показувала в напрямі сонця.

б. Лінія яка ділить на половину менший кут між малою вказівкою і 12-ою годиною, показує полудне (південь).

2. УЖИВАННЯ КОМПАСА — ЯК ГОДИННИКА

Пояснення рисунка:

а. Припустім, що компас є годинником, де північ є шоста година, схід — дев'ята година, південь — дванадцята година, а захід — третя година.

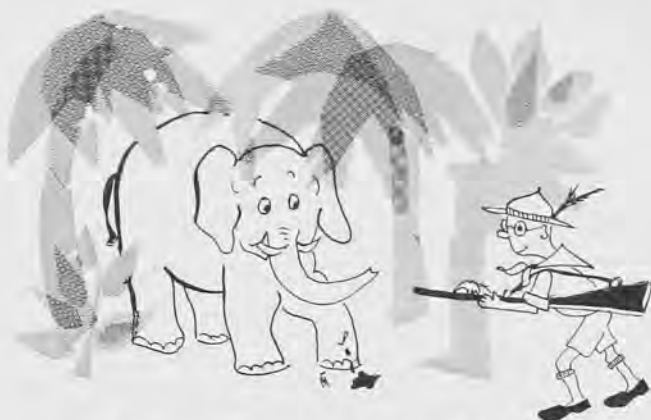
б. Тримаймо компас поземо і, зорієнтувавши його так, щоб північна стрілка сходилася з північним («N») на склі.

в. Зазначім кут між півднем і лінією, яка вказує до сонця.

г. Помножім цей кут на два (подвоїм його).

г. Лінія, створена тим подвійним кутом, дасть нам позицію короткої вказівки на годиннику.

Очевидно, не досягнемо 100% точного напрямку та часу вище поданими способами, бо локальний час різниться від соняшного, але час і напрям, вирахований тими способами, достатній для потреб мандрівника.

— Хотите знати про звірів? Ну, то я вам можу щось розповісти про мудрих звірів! Ось, пригадую — було то ще тоді, коли я в Індії був, полював на тигри. Іду я раз джунглю, аж ось бачу — слон! Та нещасливий такий — кульгає на одну ногу; ціла нога спухла, болить — аж сльози в слона на очах! Підійшов я до слона ближче, подивився на ногу — а в нозі колючка така велика, не дивно, що нога болить... Витягнув я цю колючку, і слон так утішився! Ну, зробив я добре діло та й забув про те...

Аж раз, кілька років пізніше, пішов я до цирку. Не мав тоді багато грошей, тож мусів купити дешевий квиток, на самій горі. Показували штуки із різними звірами; показували і слонів. Раптом один слон побачив мене — і перескочив через бар'єру, та до мене! Я настрашився; бож як і не настрашитись, коли вас ухопить у свою трубу величезний слон? Але хутко я заспокоївся — це був той самий слон, якому я колись був витягнув колючку з ноги!

І що ви думаєте, мій слон зробив? — узяв мене із мого дешевого місця і посадив у перший ряд, на найдорожче місце у цілому театрі!

— Так, так — зі звірами треба вміти собі дати раду!.. А з птахами теж! От, у своїх мандрівках прийшов я був раз у таке село, де була велика біда: що селяни не посіють чи посадять, то ворони все видзьобають. Так і нічого не росло на полі — все ті птахи поїли! Робили вони страхопудів різних — та нічого не помагало — ворони лише сміялися з тих страхопудів!

Ну, але я їм допоміг! Я їм збудував такого страшного страхопуда, що такого ще світ не бачив! Такий жадливий був.

Ну, як ми винесли його на поле, то всі ворони так перестрашилися його, що не тільки більш зерна не крали, але ще й принесли назад усе насіння, яке були покрали перед тим — і посадили його на полі рівними рядочками!

Чи Ви вже заплатили:

— передплату за 1964 рік — 4.00 дол.,

— пожертву на пресфонд "Юнака"?

Якщо ні, то зробіть це ще сьогодні!

ПОЛЯРНІ СЯЙВА В УКРАЇНІ

Одним з найвеличніших природних явищ в атмосфері є полярне сяйво.

Високо в небі з'являється невелика ясна пляма. Вона росте, розливається, стає все яскравішою. На темному небосхилі загоряються різнобарвні мінливі дуги, спалахують жмутки яскравих променів. У повітрі, переливаючись усіма барвами веселки, ніби висять величезні завіси. Світла перебігають з місця на місце, яскраво спалахують або згасають.

Наука розглядає полярне сяйво як світіння розріджених газів земної атмосфери під впливом електрично заряджених частинок, що надходить із Сонця. Потрапляючи в магнетне поле Землі, вони скупчуються переважно навколо магнетних полюсів. Тому ці явища природи найчастіше відбуваються в полярних широтах.

Проте полярне сяйво виникає і в інших місцевостях. У 1947 р. воно спостерігалось в районі Полтави, 28 жовтня 1951 р. — в Києві, 21 січня 1957 р. і ще кілька разів останніми роками — у багатьох містах і селах України. Це, як правило, бувало під час особливо потужних вибухів на Сонці, які видно із Землі у вигляді плям.

МАГІЧНІ ЧИСЛА

Колись, у давніх часах, у якогось великого східного володаря смертельно захворіла його єдина донечка. Всі лікарі країни, також і лікарі інших сусідніх країн, нічого не могли зробити, щоб хвора видужала.

Тоді по цілому світі було оголошено, що тому, хто вилікує хвору, володар дасть усе, чого цей потребує. А як не вилікує, то буде йому голова відрубана.

Охочих лікувати хвору знайшлося багато, але ніхто їй не допоміг і люди тратили свої голови, як було умовлено.

Хворій ставало все гірше й гірше, і вона вже була в стані близькому до смерті.

Одного разу до володаря прийшов якийсь старенький дідусь і зголосився на лікування хворої.

Володар уважно розпитав старого і поставив йому свої умови, себто на випадок, коли хвора буде вилікувана, то старий дістане все, що він захоче, а як не вилікує, тоді доведеться йому підставляти свою голову під сокиру.

Старий погодився на умови і почав лікування. За деякий час хвора почала почувати себе краще, а далі цілком одужала.

Тоді володар кличе до себе старця, дякує йому за те, що дочку вилікував, і питає, яку він хотів би нагороду. Старий каже, що він багато не хоче, а нехай тільки dadуть йому пшеницю в зерні, поклавши на шахівницю таким способом: на першу клітинку покласти одне зерно, на другу клітинку два зерна, на третю два рази більше — чотири, на четверту — вісім і т. д., кожного разу подвоюючи число зерен, які були на попередній клітині, аж поки не дійдуть до останньої клітини, себто до шістдесят четвертої.

Володар каже старому не жартувати, а хай просить усе, що він хоче, і ні в чому не буде йому відмовлено, проте, старий настоював на своєму — нехай dadуть йому пшеницю тим способом, як він сказав.

Тоді на подвір'я була винесена шахівниця, а також і мішок із зерном. Почали класти. На першу клітинку поклали одне зерно, на другу два, на третю чотири і т. д. Шахівниця виявилася замалою, щоб класти зерно на її поля, і також хутко мішка із зерном не вистачило. Принесли другого мішка і відкладали купки зерна, призначені на поодинокі поля. Далі почали зерно тягати возами, а зерна все бракувало. Та ба, все зерно, яке було у володаря, вже було витягнуто і призначено на шахівницю, а його все бракувало.

Тоді володар наказав підрахувати все зерно, що є в населення. І тоді також зерна бракувало, бо треба було ще заповнювати більшу половину шахівниці.

Які б зусилля володар не прикладав, але так і не міг задоволити старого. Тоді він розгнівався і наказав стягти йому голову.

Давайте візьмемо аркуш паперу й олівця та провіримо, чи це може бути правдою.

Якщо почнемо класти зернята вищесказаним способом, то на 24-й клітині буде лежати 8,388,136 зерен, на 40-ву вже треба буде покласти 557,693,257,216 зерен, на 50-й буде лежати 558,284,671,396,864 зерен, на 60-ту треба буде 572,195,503,912,953,728 зерен, а на останній буде вже треба десь набрати 9,155,138,062,607,359,584 зерен. Коли ж всі покладені на клітини зерна підрахувати до купи, то на цілу шахівницю потребувалося би 18,310,233,925,712,583,043 зерен, або 18 квінтільйонів, 310 квадрильйонів, 233 трильйона, 925 більйонів, 712 мільйонів, 583 тисячі і 043 зерна.

Тепер прийдемо до реального підрахунку згаданого числа зерен.

Якщо візьмемо вагу зернат 20 на 5 грамів, тоді в одній тонні буде 20 мільйонів зернат, або вага всього зерна на шахівниці буде півнятися:

$18,310,233,925,712,583,043 : 20.000.000 = 915,511,696,285$ тонн.

Якщо перерахуємо на залізничні вагони, беручи в середньому по 20 тонн на один вагон, то потребується навантажити 45,775,584,814 вагонів.

Беручи потяги по 60 вагонів у кожному і маючи намір відправляти на добу по 10 потягів, потребуємо 76,292,641 добу, або років $(76,292,641 : 365)$ 209,021 рік.

Якщо маєте можливість користуватися числами середнього світового урожаю пшениці, тоді самі підрахуйте, скільки світових врожаїв потрібно було б на це.

А тепер скажіть, чи міг володар задовольнити таку "просту", ніби вимогу?

Подав Дід Тарас

("Новий Шлях", 1955)

Хтось дзвонив до директора школи. Той іде до телефону й чує, що хтось грубим голосом інформує: Малий Мурчинський не може сьогодні бути в школі, бо простудився.

— Добре, — відповідає директор, — а хто це говорить?

Готова відповідь грубим тоном: «Мій тато, прошу пана директора».

Передруковано із юнацької одноднівки
«Пролом» — Клівленд

Весна — це час на спортові змагання, час на легку атлетику, на відбиванку. До цих двох спортових дружин належали наші колишні курінні членки, ми повинні їх наслідувати.

ВІДБИВАНКА

Відбиванка є тепер третім спортом у світі. У цю гру грають понад п'ятдесят мільйонів людей і більше, ніж у шістдесятих країнах. У 1957 році ця гра стала офіційною грою Олімпіади. Цю гру вживає різне військо, щоб тренувати вояків.

1. Серва до відбиванки:

Найліпші відбиванкарі кажуть, що серва є часом сильніша в грі як стінка, тому добре навчитися сервувати правильно.

2. Підручна серва:

а) Стати позаду лінії, ноги мають бути трохи зігнуті, як праворуч, то ліву ногу висунути вперед. М'яч тримати лівою рукою. Дуже добре тримати праву руку просто, бо тоді сильніше можна вдарити.

б) Ударити м'яч стиснутим кулаком — це найкращий удар для тих, що починають грати. Як удар зроблений, то тоді вся вага тіла спирається на ліву ногу. Дуже треба вважати, щоб не переступити лінію. Відбиванки не тяжко навчитися, і вона є дуже приємною грою.

П. Шо.

Завжди доброї гадки

— Галю, якби я дав тобі п'ять помаранч, а ти мала вже одну, то скільки буде разом?

— Я не знаю, бо ми в школі рахуємо на яблука.

— Мама кажуть, що в тістечку, яке вчора тут у вас купили, була муха.

— Це дрібниця! Нехай мама принесе ту муху, я заміню її на родзинку!

— Завіщо б'єте сина?

— Він завтра має принести скільне свідоцтво, а я вже сьогодні мушу від'їхати.

ПОРАДИ ПОДРУГИ ДАДИ

Дорога Дадю!

Маю 16 років і думаю, що мені належить уже трохи свободи. Тим часом моя мама доконче хоче все знати: куди йду, з ким та коли буду дома. А мої товаришки з гуртка, з якими хочу по сходах піти до міста чи до кінця, зовсім не потребують зголошувати дома все точно. Отже, чому, від мене цього вимагають? Ми ж нічого злого не робимо!

Марта

Дорога Марто!

Твої батьки, напевно, знають, що Ти «нічого злого не робиш» і мають до Тебе довіря. А проте уже звичайна чемність вимагає в родині все сказати, куди йдеш та коли гадаєш вернутися. Це обов'язує однаково молодших і старших. Не вірю, щоб Твої подружки не мусіли цього робити, бо це ж підставова засада доброго виховання. Отже, не протестуй проти чогось, що є самозрозумілим і бездискусійним — кажи, куди йдеш, а передусім дотримуй узгідненої по-дружньому з батьками години повороту. Пам'ятай, що кожне Твоє спізнання зганяє сон з очей Твоїх батьків і приносить у теперішніх обставинах непотрібне нервування. Коли ж несподівано стала якась затримка, зателефонуй, — таж на вулицях є телефони.

Подруга Дада

Дорога Подруго!

Мені треба вже незабаром вибирати, що я хотів би студіювати. А я не знаю і не маю зовсім виробленого поняття, за що взятися і взагалі, як до цього братися та куди йти на дальшу науку.

Нерішучий

...Таких нерішучих, як Ти, багато — тому хай це Тебе не пригноблює. Коли не маєш певного зацікавлення в якомусь напрямі, не вибирай нічого, що тільки в загальній опії приманливе. В такому випадку, особливо, коли й матеріальні засоби у Тебе невеликі, забудь про звання лікаря, інженера чи дипломата. Їх нелегко здобути і нелегко дістати місце на студії. Думай радше про щось, що не дуже популярне, а дає можливості на майбутнє. Раджу переглянути декілька брошур чи книжок на тему вибору звання, які знайдеш у кожній великій книгозбірні.

Знаючи із поштової марки, що живеш в США, раджу:

How to prepare for College by Abraham H. Lass, David White Co. New York.

Коли знайдеш щось для себе відповідне, пам'ятай, щоб місце Твоїх вищих студій не було далеко від українського і пластового середовища, а то утратиш за два-три роки зовсім зв'язок із своїми друзями, а вернутися до гурту завжди дуже важко.

Подруга Дада

Збагачуймо знання рідної мови

Один із наших дописувачів надіслав нам два оповідання, яких кожне слово починається з тієї самої літери. Вправляючись цим способом можемо збагачувати наш запас слів рідної мови і одночасно весело розважитись.

Спробуйте й Ви такої штуки на сходах Вашого гуртка або й поза ними. Редакція «Юнака» радо буде їх містити, подаючи імена авторів.

Маленьке оповідання, в якому кожне слово мусить починатися на літеру «К»

1. Ксеня кинулась кланятись Кирилові. «Ксеню! — крикнув Кирило — «Коли кланяєшся — кланяйся красно!»

2. Курка, квокчучи, крутилась коло курчат. Котресь курча кумедно-криливо кукурікало... Курка казала: «Корисно крутитись коло кукурудзяного качана»... кумедна курка.

3. Квітень квіт квітами — кольорами. Колівались квіти, кланялись красно. Красуня країна колісалася колосом, красою-квітами косилась.

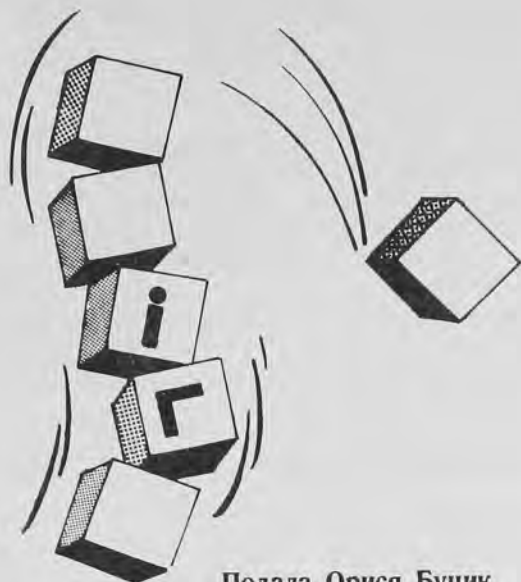
4. Кіндрат коло клуні колов колоди — криницю Кіндрат клав. Коли — кілька кроків — кривий крук крякнув. Крякає крук коло Кіндрата — кричить, кігтиться. Кинулась Килина Кіндрата кликати: «кидай колоди — коло колод крук. Криницю кінчиш, коли кульгавий крук кудибудь крутне»...

тепер на «Д»

1. Дарку далечинь денерувала. Дерева доносили до Дарки дике, дивне деренчання.

2. Данило Давидович Деркач дістав доручення: доставити додому держак для друшляка. Данило довго думав — де дістати. Додумався. Дремену до дядька Дмитра — дядько дасть.

3. Дарка дійшла до дошки. Довго думала. Далі — давай дописувати довгу думку добродія дяка. Дівчата дивувались: де Дарка додумалась до дописування думки? Добродій дяк дякував Дарці — добре дописуєш. Дивіться, дівчата, — де Дарка докумекалась до добірного допису? Дякую, Дарочко! Дівчата дивились, додаючи: «Дарка досить догодила дякові».

Подала Оріся Буцик

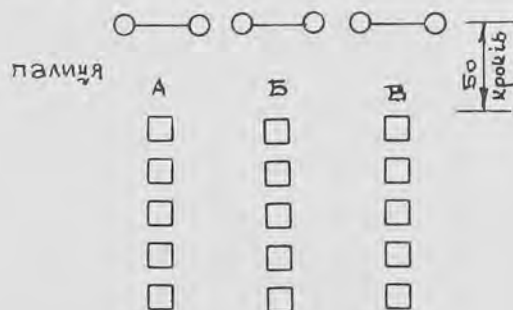
1. ШТАФЕТА

До гри потрібно: три м'ячі і три пластові палиці.

Упорядник ділить юнаків на три групи, які ставить рядами за нарисованою лінією. П'ятдесят кроків перед кожною групою стоять два юнаки, які тримають між собою палицю на висоті рамен.

Перший юнак у кожній групі дістає м'яч. На знак свистка юнаки з м'ячами (перший юнак у кожній групі) ведуть м'ячі до палиці, перекидаючи їх понад палицею, а самі біжать попід палиці та ловлять м'ячі на другій стороні. Тоді кожний з них знову веде м'яч до лінії та передає його наступному юнакові у своєму ряді.

Група, якої члени найраніше виконають завдання, виграє. Якщо є багато юнаків, то може бути не три, а чотири, чи і більше груп.

2. КОЛІСНИЦЯ

Колісниця — це малий візок на одну особу, який тягнуть три або чотири коні — по-англійському «черіот».

У цю гру можна грати цілим куренем на зимовій прогулянці — на ковзанах (лижвах). Можна теж грати і влітку.

Колісницю творимо тим способом, що три або чотири юнаки стають один поруч одного, сплітаючи лікті.

Колісниці уставляються у великім колі та на свисток починають бігати навколо цього кола. Кожна колісниця старається дігнати колісницю перед нею. Колісниця, яку дігнавши доторкнуто, виходить із гри. Колісниця, яка залишиться, виграє.

3. ЛЕВ У ЗАГОРОДІ

Вимірити і позначити на траві (наприклад, натягненим по землі шнурком, квадрат: 10 X 10 стіп). Всі учасники стають у квадраті. На знак судді кожний учасник старається випхати противника з квадрата. Це є змаг кожного проти кожного, всіх проти всіх. Можна вживати всяких хитрощів, вільно штовхати плечима (випхати противника), але не вільно штовхати головою, ані вживати рук або ніг. Кожний, хто переступить межу квадрата або взагалі доторкнеться її тілом, виходить з гри, поза квадрат. Гра продовжується доти, доки не залишиться в квадраті тільки один учасник — переможець.

Подані вгорі розміри площі подумані для одного гуртка. При більшій кількості учасників, квадрат треба відповідно побільшити. Суддя мусить пильно вважати, щоб ця гра, помимо своєї свободи й гумору, була вправою чесною гри і запанування над надмірною бурхливістю і сваволею.

УСМІХНИСЯ!

Приходить зв'язковий ді кухні свого куреня і заглядаючи питає: «Що це є в зупі?» А черговий: «Я не знаю, я тільки кухар і не вмію розрізняти всі роди комах...»

Юнак: «Якщо даси мені число свого телефону, то коли приїду із зустрічі потелефоную до Тебе».

Юначка: «Число знайдеш у телефонічній книжці».

Юнак: «А, як Ти називаєшся?»

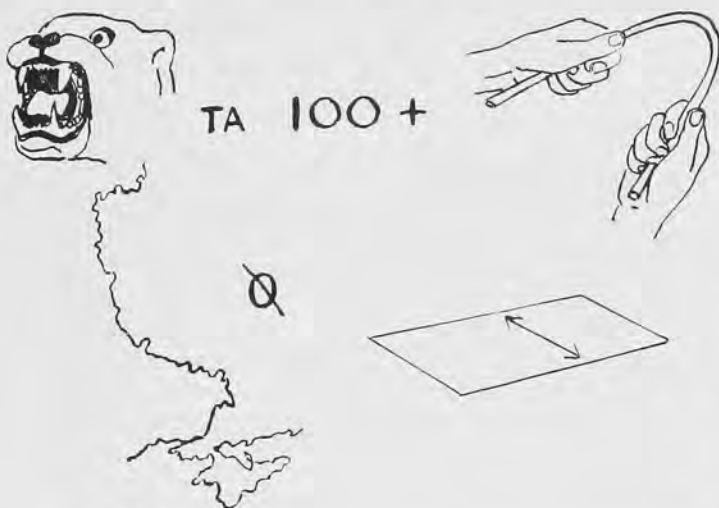
Юначка: «Це також знайдеш у телефонічній книжці...»

ЗАГАДКИ

1. РЕБУС

Тому, що березень — це місяць Тараса Шевченка, наша перша загадка — це ребус, якого відгадкою є слова з однієї з поем нашого великого поета. Цей ребус уклали юначки самостійного гуртка «Бджілки» з Денвер, Колорадо. За відгадання цієї загадки одержите 25 точок.

2. СКЛАДАНКА

А тепер ще одна загадка, якої відгадкою є слова Тараса Шевченка. Цю складанку уклали юначки гуртка «Цвіт Папороті» з Філадельфії. Тому, що ця загадка важенька, за розгадання її одержите аж 50 точок!

ПОВТОРЯЄТЬСЯ 7 х В „ЗАПОВІТІ“		
ПОВТОРЯЄТЬСЯ 8 х В „МАРКУ ВОВЧКУ“	ЛЮДИНА-ДИНА БО И	В
і	Р=Д А=И 	ЗЛОСЕНРИ

“ПЕРЕГОНИ ЗАГАДОК” — ТРЕТІЙ БІГ

Дорогі Читачки й Читачі!

Знову за кожну правильну відгадку Ви дістанете відповідну кількість точок. Тож — присилайте свої відгадки якнайшвидше! Пам'ятайте — ті наші читачі, які назбирають найбільше точок протягом 5 чисел, одержать прекрасні і цікаві нагороди!

Відгадки мусять бути прислані до Редакції найпізніше до дня 15 квітня 1964. Відгадки загадок із цього числа будуть поміщені в ЮНАКУ з травня.

Редакція

3. СХОДИНИ

Сходи́ни гуртка «Сокіл» почались поміж годиною 6-ю і 7-ю ввечері. Соколи плянували прогулянку, тож сходи́ни затягнулись до ночі; закінчились вони поміж годиною 9-ю і 10-ю ввечері.

«Дивіться» — зауважив писар Славко, дивлячись на годинник: «ми кінчаємо в такій самій годині, що й почали, тільки що там, де була на початку стрілка, яка показує години, є тепер стрілка, яка показує хвилини і навпаки!»

В який час Соколи розпочали і закінчили свої сходи́ни, що стрілки помінялись місцями? (За відгадання цієї загадки одержите 50 точок).

4. КОРОТКІ РАХУНКОВІ ЗАГАДКИ

А тепер ще декілька коротких, але легких загадок:

а) Чи був у цьому столітті такий рік, щоб — коли його перекинути догори ногами — він не змінився? Напишіть його на папірці, папірець оберніть верхнім краєм униз — а рік ще все той самий!

б) За книжку заплатили одного доляра і ще половину вартости книжки. Скільки за неї заплачено?

в) Скажіть, скільки в кімнаті котів, якщо в кожному з 4-ох кутків кімнати сидить один кіт, кожний кіт бачить три інші коти, а на хвості в кожного кота сидить ще один кіт. (За кожну з частин загадки ч. 4 одержите по 10 точок).

АРИТМЕТИЧНА ШТУКА

Дуже цікавим числом є 91. Коли будемо його множити числом 1 до 9, то в одержаних добутках одиниць і сотні зростатимуть на один, а десятки на один малітимуть. Ось поглянь:

$1 \times 91 = 091$	$6 \times 91 = 546$
$2 \times 91 = 182$	$7 \times 91 = 637$
$3 \times 91 = 273$	$8 \times 91 = 728$
$4 \times 91 = 364$	$9 \times 91 = 819$
$5 \times 91 = 455$	

Скажи комусь, щоб собі задумав і написав якесь число, складене з двох цифр. Заяви йому, що ти те число відгадаєш. Як це зробити? Кажіть тому, що задумав собі число, щоб він узяв першу цифру із задуманого числа і помножив її на 2, а до висліду додав 5. Тепер має помножити це нове число на 5, а відтак додати другу цифру із задуманого числа. Тепер скажи, щоб тобі подали остаточний вислід чисел, а ти точно назвеш секретно написане твоїм приятелем число.

Наприклад: Хай задумане число буде 99. Помноживши першу цифру на 2, дістанемо 18; до цього числа додамо 5, то буде 23; це число помножимо на 5, то дістанемо 115. Тепер додаємо другу цифру із задуманого числа 9 і дістанемо 124, а це є кінцевий вислід, який тобі приятель подав. Тепер все — що треба зробити, щоб відгадати секретно написане число — то відняти 25 від 124, а те, що залишиться, буде 99.

ЦІКАВІ РАХУНКИ

Цікаві висліди дістанемо із наступного множення й додавання:

$$\begin{array}{r} 1 \times 9 + 2 = 11 \\ 12 \times 9 + 3 = 111 \\ 123 \times 9 + 4 = 1,111 \\ 1,234 \times 9 + 5 = 11,111 \\ 12,345 \times 9 + 6 = 111,111 \\ 123,456 \times 9 + 7 = 1,111,111 \\ 1,234,567 \times 9 + 8 = 11,111,111 \\ 12,345,678 \times 9 + 9 = 111,111,111 \\ 123,456,789 \times 9 + 10 = 1,111,111,111 \end{array}$$

Як бачимо, в добутку дістаємо самі одинки, доданки зростають на один, множник завжди той самий, а множене в кожному рядку більше від попереднього на одну чергову цифру.

Ти знаєш, що?

▲ Найшвидше з усіх тварин бігає леопард. Він пробігає 112 км на годину.

▲ На великих глибинах в океані бувають хвилі заввишки до 100 м, однак на поверхні води ці хвилі непомітні.

▲ Коли пінгвін пирється (линяє), то губить усе пір'я зразу. Після цього він стоїть посеред купі свого пір'я приблизно 14 днів, аж поки нове пір'я виросте настільки, щоб він міг знову піти у воду. Пінгвін, що перед тим буває дуже товстий, весь час голодує і, звичайно, худне.

▲ Першими, що вживали магнетної стрілки до визначування півночі, були китайці. Вони вже 1110 років перед Христом знали цей спосіб, про що записали в історичних джерелах.

- 1) а. 988 — Хрищення України
б. — повстання Хмельницького проти Польщі
в. 1814 — народився Тарас Шевченко
г. 1918 — відродження Української Державности
- 2) Мама має нині 36, за чотири роки — 40, за 24 р. — 60.
Юрко має нині 7, за чотири роки — 11, за 24 р. — 31
Христя має нині 5, за чотири роки — 9, за 24 р. — 29
- 3) 24 яйця.
- 4) а. 50 центів і 5 центів. (Сказано було, що "одна з цих монет не є 5-центівка". Але нічого не було сказано про ДРУГУ монету).
б. Якщо Ви відповіли "2", то Ви не знаєте Святого Письма! Мойсей ніяких звірів на арку не брав, це був Ной!
в. Чоловіка, який ЖИВЕ в Канаді чи донебудь інше, не можна ховати ніде...
г. Лише на північному бігуні (полюсі) можна збудувати хату, в якій всі чотири стіни звернені на південь. Тому ведмідь мусів бути білий.
г. 9 овець.
д. 70.

ВІДПОВІДІ ДО "ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ"

1. ГЕРДАН	6. КРАЙКА
2. КРИСАНЯ	7. КАПЧУРИ
3. СЕРДАК	8. КЕЛЕП
4. КИПТАР	9. ТАПРЕЦЬ
5. ЧЕРЕС	10. ПОСТОЛИ

Від адміністрації

МАЄМО 198 НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Від 16 січня до 20 лютого ц. р. прибули нові передплатники з таких осередків: Чикаго — 46, Детройт — 21, Нью-Йорк — 16, Пассейк — 12, Гартфорд — 9, Йонкерс — 8, Філадельфія — 7, Лорейн — 6, Гемтстед — 5, Бріджпорт — 2, Денвер, Ірі, Кентон, Клівленд, Люїсвіл, Ст. Пол по 1, разом із США 138. Торонто — 16, Монреал — 22, Вінніпег — 3, Ванкувер — 1, разом з Канади — 42. Нотінггам, Вел. Британія — 14, Ерлнген, Німеччина — 1, Париж, Франція — 2, Аргентина — 1. Разом прибуло 198 нових передплатників.

Чолові місця щодо кількості передплатників займають такі пласт. осередки: Торонто — 183, Чикаго — 77, Клівленд — 77, Монреал — 74, Ньюарк — 70.

Стан передплат в дні 20 лютого ц. р.: США — 726, Канада — 438, Вел. Британія — 21, Австралія — 13, Франція — 2, Аргентина і Німеччина по 1, разом 1202.

На 1964 р. проголошуємо таке гасло нашої спільної праці в справі дальшої розбудови "Юнака":

1500 НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Друзі й Подрузи! "Юнак" — це наш спільний журнал. Хай кожний і кожна з Вас приєднає "Юнакові" в цьому році принайменше одного передплатника!

СКОБІ

Ваш адміністратор

ФІЛАТЕЛІСТ

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ФРАНКОТИПИ

Поки прийдемо до опису шевченківських франкотипів, треба нам, як це ми обіцяли в одному із попередніх чисел "ЮНАКА", пояснити, що таке "франкотип".

Отож, є це форма поштової оплати, яку придумали для заощадження часу. Існує багато установ, організацій, підприємств, а також приватних осіб, які висилають і одержують щоденно дуже багато листів та інших поштових посилок. Ясно, що — за малими винятками — на всіх цих посылках мусять бути наклеєні державні поштові марки. Щоб не тратити дорогого часу, техніки придумали невеличку машинку, яка друкує особливі марки на ковертах, листівках тощо. Ці марки, для відрізнєння від наклеюваних, називаємо "франкотипи". Машинка, яка друкує франкотипи, автоматично записує і підсумовує, на яку квоту їх видруковано, щоб можна було час до часу розрахуватися з поштою. Її можна позичити у фабриці, де такі прилади виробляють, і треба зголосити у поштовій установі, яка приділяє тоді відповідне реєстраційне число для особи чи установи, що за неї відповідає.

Дуже пригожою прикметою такої машинки є, що побіч франкотипу, який мусить мати подану вартість поштової оплати (1, 2, 3, 4, 5 і т. д. центів), назву місцевості, країни, дату та вищезгадане реєстраційне число, може установа чи особа, що нею завідує, помістити ще довільне символічне гасло з відповідною ілюстрацією.

Цю можливість використала пластова кооператива "Плай" у Торонті, і на час ювілейного року Тараса Шевченка (1960 - 1961), уже 29 серпня 1960 постаралась про шевченківське гасло і включила його до машинки, яка друкує франкотипи у її крамниці.

Яке ж це гасло? Як бачимо на ілюстрації, є це маленький малюнок голови Тараса Шевченка, що його намалював в 1839 або 1840 році його друг, маляр В. Штернберг. Довкола голови поета є напис англійською мовою "Тарас Шевченко", рік його смерті (1861) і столітній ювілейний рік (1961). Це перше шевченківське гасло на франкотипі називають філателісти "ПЛАЙ I." Це перше пробне гасло не було зовсім задовільне, і тому крамниця "Плай" постаралась 3 жовтня 1960 року про друге, краще гасло, яке здобуло собі назву "ПЛАЙ II." На тому гаслі бачимо малюнок голови Т. Шевченка в молодому віці, роботи самого Шевченка в 1940 році. Довкола малюнка є напис українською і англійською мовами. Це гасло загально дуже подобалось, і його бачимо на франкотипах інших українських установ. Тим, які збирають франкотипи, цікаво буде знати, що гасло "ПЛАЙ II." впровадили в себе ще Кредитова Спілка "Будучність" (дня 25. 10. 1960, р. ч. 243961), адміністрація тижневика "Вільне Слово" (дня 13. 10. 1960 р. ч. 248043) і підприємство доставки пальної оливи "Фючер Фюел Ойл Лімітед" (дня 18. 4. 1961 р. ч. 243647) — усі в Торонті, та адміністрація тижневика "Новий Шлях" (дня 14. 12. 1960 р. ч. 241110), у Вінніпегу.

Шевченківські гасла на франкотипах в 1960/61 році стали дуже популярними. Впровадили його також Головна Канцелярія Комітету Українців Канади при нагоді відслонення пам'ятника Т. Шевченкові у Вінніпегу (дня 15. 12. 1960 ч. р. 242096), а в місяць пізніше Головна Канцелярія Народного Союзу (дня 15. 1. 1961 р. ч. 412053). Але найкраще гасло на франкотипі, яке появилось в 100-річчя смерті Тараса Шевченка, це т. зв. "пластове", на якому бачимо рисунку пластової пропам'ятної печатки, що її уживали у цьому ювілейному році пластові старшини в усіх країнах світу. Цей франкотип відрізняється від інших ще й тим, що на ньому є напис тільки українською мовою.

TARAS SHEVCHENKO

DON'T be surprised if among the forthcoming U.S.A. stamps announced there is a "Champion" for Taras Shevchenko. People of Ukrainian extraction in the United States have put the bite on PMG Summerfield for such a label . . . Canada's PMG has also been approached for a stamp . . . these people were practically promised a stamp . . .

Shevchenko was born a serf, in 1814. From early childhood he displayed an outstanding talent in drawing and an eagerness to learn. Taken by his lord to St. Petersburg as a page,

A Scarce Pictorial Meter

he soon made acquaintances with Ukrainian artists and poets who lived there, and through them was introduced to the famous painter of Franko-German descent, Carl Bruelov. The artist recognised the great talent of the boy. His contribution was to paint a portrait, which sold for 2,500 rubles, the money being used to purchase Shevchenko's freedom. Thus, in 1838, as a free man, he entered the Academy of Arts, completing the course in 1845 with honours. Two years later he became lecturer

Canada's Second Commemorative

of art in the University of Kiev. There he became associated with the Cirilo-Methodian Circle of intellectuals who championed the overthrow of the absolutist government of the tsars in favour of independent nations which were contained by force in the Russian Empire.

The discovery of the Circle by the Russian police resulted in the arrest of its members. Shevchenko was given the hardest sentence of all, inasmuch as he refused to recant his

U.S. Pictorial Meter

condemnation of the imperialist policy of the tsars, especially as it existed for the Ukrainians. He was given ten years of punitive military service. Tsar Nicholas I gave strict orders that he be not permitted to write or paint. Broken in health at the end of the sentence he died in 1861. He is buried at the place of his choice, on the banks of the Dnieper River south of Kiev. (This article appeared in Linn's Weekly Stamp News last year. Illustrations by courtesy of Stepan Gela.)

Такі франкотипи збирають філателісти по цілому світі. На доказ цього містимо відбитку з філателістичного місячника "Де Стемп Мегезін" (із січня 1962), який появляється в Лондоні (Велика Британія), де є коротка стаття про Тараса Шевченка і три франкотипи "ПЛАЙ II.", "пластовий" і "Українського Народнього Союзу".

Отож, як бачимо, наші франкотипи не тільки стали предметом зацікавлення багатьох тисяч філателістів у світі, але й розповіли їм, що Шевченко був найбільшим українським поетом, великим борцем за свободу свого народу, що за це страждав на заслання, що був теж визначним мистцем-малюарем і покликаним на професора малюарства київського університету ім. св. Володимира Великого, який нині зветься "ім. Тараса Шевченка".

Ваш Філателіст

Увага! Увага! Увага! Можете виграти гарні нагороди,

якщо візьмете участь

— у **загадкових перегонах**
(дивись стор. 20),

— у **конкурсі пластової**

кооперативи "Плай" у Торонто
(дивись 3-тя стор. обкладинки)

ХРОНІКА

ІЗ СИРАКУЗ

"Книги — морська глибина,
Хто в них пірне аж до дна,
Той, хоч труду мав досить,
Дивний перли виносить"

(І. Франко)

ЯК МИ РЕАЛІЗУЄМО ГАСЛО "ПЛЕКАЙМО РІДНУ МОВУ"

Велику роль у пластовому вихованні відіграє читання українських книжок. Це розуміє пластова молодь в Сиракузах, бо кожного року в змаганнях у читанні книжок, що відбуваються на терені Школи Українознавства ім. Лесі Українки в Сиракузах, пластова молодь здобуває перші місця.

В останньому шкільному році в змаганнях, що відбувалися в 6-й класі упродовж 5-ох місяців — два перші місця здобули два юнаки і одна юначка. Перше місце здобув пл. уч. Влодко Мазурик (років 12), який прочитав 16 томів книжок, що мали 4200 сторінок. Прочитані ним книжки це: "На уходах", "Багряний хрест", "В херсонських степах", "Залізний шлях", "Трилогія — Б. Лепкого" (6 томів), "Бог Вогню" (3 томи), "Захар Беркут", "Великий Гетьман".

Друге місце здобули: пл. прих. Роксоляна Тим'як (років 11) і пл. уч. Петро Пилипишин (років 13). Роксоляна прочитала 8 книжок, що мали 1020 сторінок. Прочитані книжки: "Великий гетьман", "Роксоляна", "Князь-Гонимітер", "Вовчиха", "З татарської новели", "Блудний син", "Лис Микита", "Микола Джеря".

Петро Пилипишин прочитав 8 книжок, що мали 1019 сторінок. Прочитані книжки: "На уходах", "У султана в неволі", "За сетрою", "Славні Побратими", "З Дніпра на Дунай", "Бог Вогню" (2 т.), "Каяла", "Микола Джеря".

Всі вони одержали в нагороду вартісні українські книжки.

У нас увійшло вже у звичай, що впродовж цілого року гурткові сходини (як і всі збірки куреня) починаємо і кінчаємо гаслом "Плекаймо Рідну Мову". Ми свідомі того, що якщо хочемо говорити поправною українською мовою, то мусимо часто нею послуговуватись.

Тому ми, юначки, ухвалили собі, що будемо говорити українською мовою всюди, де нас розуміють, а саме: вдома, в школі, в українському товаристві, на сходинах і на різних зібраннях молоді і громадянства. На сходині кожна юначка приносить по 5 рідше вживаних українських слів і пояснює їх: цим способом кожна побільшує свій запас слів. Кожний гурток вибрав собі "референтку мови", яка всі слова записує, як теж пильнує того, щоб кожна з нас принесла слова на сходини. Крім того, ми стараємось підібрати синоніми до різних українських слів. Ми всі читасмо тепер багато українських книжок, а також вивчаємо слова до різних, досі нам незнаних пісень. Щоб вільно вміти розповідати поправною українською мовою, ми влаштували товариський вечір на тему: "Участь жінок у визвольних змаганнях України". Всі юначки брали участь у програмі, розповідаючи про одну або більше українських жінок. Не було тут читаних рефератів, а кожна з нас старалася розповісти щось на свою тему доброю українською мовою, і таким способом зацікавити слухачів. Ми ще не вичерпали цього гасла з кінцем 1963-го року, а будемо розробляти його в дальшій нашій праці.

З нашої преси довідуємось, що на наших рідних землях українську мову ворожий режим відсуває на другий план: щораз то менше є шкіл з українською викладовою мовою, а також в українських університетах переважно викладають мовою російською, друкують книжки в російській мові тощо. Тому ми з подвійною енергією повинні взятися до плекання рідної мови і поставити її в центрі нашої уваги.

НАША КУРІННА РАДА

Дня 13 жовтня ц. р. ми відбули нашу 6-ту з черги Курінну Радку.

Наш новий Курінний Провід: курінна — пл. уч. Оксана Кравс, заступниця — пл. розв. Надя Пилипишин, писар — пл. уч. Дануся Гапій, скарбник — пл. уч. Оксана Боцонь, господарі: пл. Ганя Александрович і пл. уч. Ганя Купровська, хроніка — пл. вірл. Ірина Граб, дописувачки до "Юнака" — пл. вірл. Люба Мазурик.

У програмі кожної Курінної Ради, крім вибору нового Проводу, входить гутірка однієї з юначок на чисто пластову тему. В цьому році тема була така: "Пластове Слово Чести і його зобов'язна сила в житті кожної пластунки". Це виголосила пл. уч. Оксана Кравс.

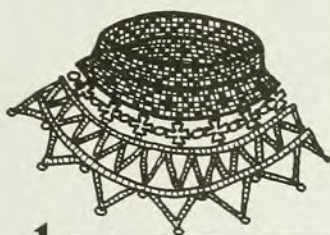
Люма

ЛЮБИТЬ УКРАЇНУ

ЧИСЛО
4

ВІТРАВИ З УКРАЇНОЗНАВСТВА * РИСУНКИ: Б.Певний

НАРОДНЯ НОША ГУЦУЛЬЩИНИ

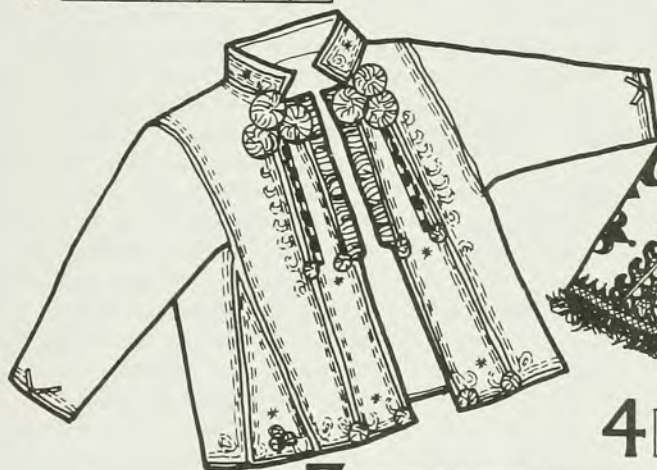

1

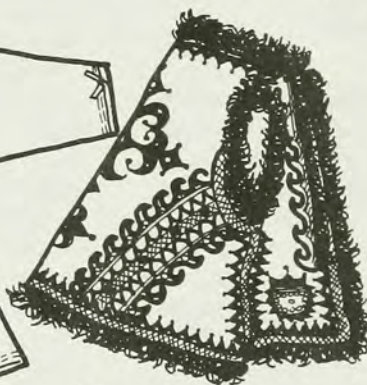

2

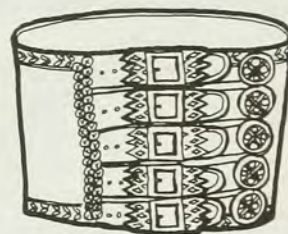
УСІ ВИ МАБУТЬ ЗНАЙОМІ З ПРЕДМЕТАМИ НАРИСОВАНИМИ НА ЦІЙ СТОРІНЦІ – ЦЕ ЧАСТИНИ НАРОДНЬОЇ НОШІ ГУЦУЛІВ ЯКОЮ ГОРДИТЬСЯ УСЯ УКРАЇНА. АЛЕ ЧИ ВМІЄТЕ ВИ НАЗВАТИ ЦІ ПРЕДМЕТИ ІМЕНАМИ, ЩО ЇХ ВЖИВАЮТЬ ГУЦУЛИ? ПОПРОБУЙТЕ ВИПОВНИТИ КВАДРАТИКИ ПОПІД РИСУНКАМИ, ПО ОДНІЙ БУКВІ У КОЖНОМУ.

3

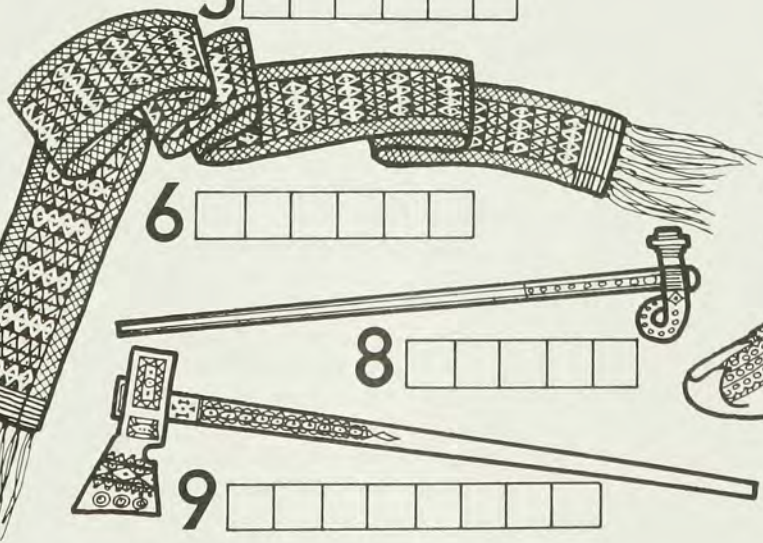
4

5

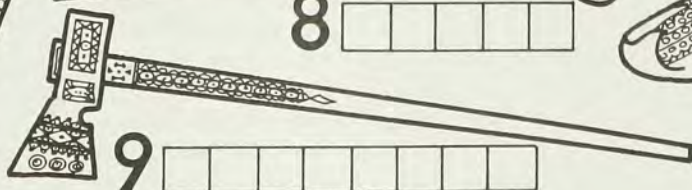

7

6

8

9

10

УСІ ЖЕРТВУЙМО НА ПРЕСФОНД «ЮНАКА»!

Від появи "Юнака" за січень ц. р. зложили на його пресфонд: пл. сен. Лариса і інж. Любомир Онишкевичі, Трентон — 15.00, 7 Курінь УПЮ-ів ім. Івана Чмоли, Чикаго — 10.00, пл. сен. Микола Кавка, Клівленд — 1.00, пл. сен. Юліян Крижановський, Філадельфія — 6.00, юначка Марійка Горбай, Едмонтон — 1.00, гурток "Калина" з 12 куреня УПЮ-ок ім. Олени Теліги, Торонто — 9.50, Пластова Станиця в Сиракузах з нагоди свята 22 січня — 10.00, пл. сен. Тарас Лиськевич, Чикаго — 1.00, пл. сен. Ірина Вжесневська, Торонто — 2.00, гурток УПЮ-ок "Незабудьки", Чикаго — 2.24, юначка Марта Теодорович, Монреал — 1.00, юначка Любомира Іваницька, Акрон — 1.00, Пластова Кооператива "Плай", Торонто — 50.00, **разом у цьому списку 109.74 дол.** Попередні пожертви — 196.00 дол. **Разом вплинуло досі на пресфонд "Юнака" 305.74 дол.**

Друзі та Подруги! Якщо хочете, щоб "Юнак" був ще цікавішим і кращим, допоможіть нам зібрати потрібні додаткові фонди на його дальшу розбудову. Хай кожний юнак і кожна юначка, хай кожний юнацький гурток і курінь перешле свою пожертву на пресфонд свого журналу. Хто черговий?

Усі жертвуймо на пресфонд "Юнака"!

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА "ЮНАКА" ГАРНИЙ І КУЛЬТУРНИЙ ДАРУНОК

Вашим друзям чи подругам, а навіть і незнайомим, зробите справжню приємність, коли заплануєте для них "Юнака". За 4.00 дол. вони одержуватимуть від Вас щомісяця впродовж цілого року милий дарунок — наш журнал. Він буде дуже побажаним зокрема для тих, що живуть у місцевостях, де нема більшого українського середовища, де нема української молодечої організації а навіть рідної церкви. Тоді "ЮНАК" буде для них може ОДИНОКИМ ЛУЧНИКОМ З УКРАЇНСТВОМ.

З нагоди закінчення шкільного року і одержання гарного свідоцтва, з нагоди іменин чи уродин і т. п. зробіть Вашим друзям чи подругам ГАРНИЙ І КУЛЬТУРНИЙ ДАРУНОК у формі річної передплати "Юнака". Крім того такий дарунок варто робити для зразкових, але неможливих юнаків і юначок, що самі не можуть собі запланувати "Юнака". Наша адміністрація має адреси таких друзів з різних країн світу **ЧЕКАЄМО НА ЖЕРТВОДАВЦІВ!**

ПОДАЄМО ПЕРШІЙ СПИСОК тих, що запланували "Юнака" для інших як дарунок від себе: пл. сен. Я. Весоловський, Торонто, для юнака у Франції, пл. сен. І. Манастирський, Торонто, для юначки у Франції, пл. сен. З. Якура, Нью-Брансвік, для юначки в Аргентині, пл. сен. М. Раковський, Сідар Гров, для юнака в Німеччині, пл. сен. Л. Храплива для двох юначок в Німеччині, юначка Д. Захарчук, Трентон, для юнака у США. Разом шість дарункових передплат.

ЗНИЖЕНА ПЕРЕДПЛАТА "ЮНАКА"

для членів тієї самої рідні

Коли більше членів тієї самої рідні бажає передплатувати "Юнака", тоді перший з них платитиме **нормальну річну передплату** (у Канаді і США 4.00 дол.), а кожний **дальший передплатник з тієї самої рідні платитиме лише половину нормальної річної передплати, то значить у Канаді та США лише 2.00 дол. річно.**

ОДИНОКА ПЛАСТОВА КРАМНИЦЯ В КАНАДІ

ПЛАЙ

ПРОГОЛОШУЄ РОЗІГРАВКУ

10 нагород

а саме **10 примірників книжки** про Тараса Шевченка під назвою "Шлях велетня" по ціні 3.50 дол. разом **вартості 35.00 дол.** для передплатників "Юнака", що до 15 квітня ц. р. вишлють відповіді на такі питання:

1. В яких містах поза Україною Т. Шевченко вчився малювання? 2. В котрому році Т. Шевченко подорожував до Швеції і Данії? 3. Як називалося тайне українське товариство, до якого належав Т. Шевченко? 4. Котрого року і з якої причини російська поліція арештувала Т. Шевченка і скільки років він перебував у царській неволі? 5. Коли, де і під якою назвою появилася перша збірка поезій Т. Шевченка? 6. Хто видав в 1955 р. цінну книгу проф. Павла Зайцева під назвою "Життя Тараса Шевченка"?

Повні відповіді на ці питання (не одним чи двома словами, але цілим реченням) треба вислати **найпізніше 15 квітня ц. р.** до кооперативи "Плай".

PLAY CO-OP. LTD.

768 Queen St. W., Toronto, Ont., Canada

Участь у розігрі нагород можуть брати лише **передплатники "Юнака"**, що пришлють повні **правильні відповіді**.

Усі, що прислали правильні відповіді на питання конкурсу "Плай" поміщені в "Юнаку" за січень ц. р. взяли участь у розігравці **Нагороди по 3.00 дол. одержали такі передплатники:** Песик Дольницький, Ірка Козак, Богдан Кришталович Михайло Нечай, Роман Піт, Марія Романець, Ліда Тарнавська, Марія Тарнавська, Юрій Тарнавський, Віктор Яворський.

Друкарня-ПЕРЕПЛЕТНЯ

КИЇВ

KIEV PRINTERS LTD.
686 RICHMOND ST. W.
TORONTO, ONTARIO

виконує
всякі
друкарські
і переплетничі
роботи

- ОДНО І БІЛЬШЕКОЛЬОРОВІ
- НА АВТОМАТИЧНИХ МАШИНАХ
- ЛІТОГРАФІЧНІ РОБОТИ (ОФСЕТ)

**НАЙКРАЩІ УКРАЇНСЬКІ
ГРАМОФОННІ ПЛАСТИНКИ
МАШИНКИ ДО ПИСАННЯ**
і все те, що надається на різні дарунки

- українські книжки
 - книжки про Україну англійською мовою
 - вишивки, різьблені і керамічні вироби
 - радієві й фотографічні апарати і т. п.
- продає

АРКА **УКРАЇНЬСЬКА КНИГАРНЯ**
575 Queen St. W., Toronto, Ont.

27 РОДІВ СМАЧНОГО ХЛІБА

а крім того

РІЗНОРОДНІ КАЛАЧІ І БУЛОЧКИ

випікає щоденно для Вас і Вашої родини відома
в Торонті й Онтаріо пекарня

2-20 Fraser Ave. Toronto, Ont.
Phone: LE 6-1196

ЩАДІТЬ ПО 5.00 ДОЛ. МІСЯЧНО

а одержите після 5 років **343.15**

- Нормально банки платять за ощадності 3 відсотки. За Ваші ощадності **НА СПЕЦІАЛЬНОМУ ЮНАЦЬКОМУ КОНТІ** в нашій кредитівці одержите: **5½%**
- Один приклад: хто з Вас щадитиме в нашій кредитівці на юнацькому конті **ЩОМІСЯЦЯ ПО \$5.00** на 5½%, той після 5 років одержить: **343.15**

СКЛАДАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТІ
в українській кредитівці

"БУДУЧНІСТЬ"

КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА В ТОРОНТО

140 Bathurst St. Toronto 2B, Ont.

Українська пекарня

The Future Bakery

якої власниками є

АННА і пл. сен. РОМАН ВЖЕСНЕВСЬКІ

випікає

ЗДОРОВИЙ І СМАЧНИЙ ХЛІБ

і всякі інші печива

735 Queen St. W. Toronto, Ont.

ПЛАСТУНИ Й ПЛАСТУНКИ!

Складайте Ваші ощадності в найбільшій
і найстаршій в Торонті Кредитівці

Українська Кредитова Спілка

297 COLLEGE ST. — TORONTO 2B, ONT.

- Щоб мати пізніше потрібні гроші, треба вже сьогодні почати щадити і то в своїй українській установі.
- Ощадність — це прикмета кожного доброго пластуна чи доброї пластунки!

Пластуни й Пластунки Вінніпегу!

Складайте хочби найдрібніші ощадності
в українській кредитівці

(дім Читальні "Просвіти", побіч Пластового Дому)

КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА ПІВНІЧНОГО ВІННІПЕГУ

667 Flora Ave. — Winnipeg 4, Man

Пам'ятайте, що ощадність це четверта точка
пластового закону й гарна прикмета кожного
доброго пластуна й пластунки

Хочете мати сотні доларів на свої студії?

— починайте щадити від... одного долара.

- СИЛЬНО!
- КРАСНО!
- ОБЕРЕЖНО!
- БИСТРО!

Це звучить і складно і доладно,

Та до цього гарного реєстру ще додай
слівце: **ОЩАДНО!**

СКОБ — ОЩАДНО!

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА "САМОПОМІЧ" У ЧІКАГО

2351 West Chicago Ave. — Chicago 22, Ill.

ПЕРЕДПЛАТА

"ЮНАКА"

в 1964 р. за 10 чисел становить
4.00 долари